

هەریمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پروژۆکۆلەکان

78

سالی / 2012 – بەرگی حەفتا و هەشت

چاپی یەكەم / سالی 2013

پریست

- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (18) خولی سییه می هه لێژاردن – دوو شه ممه 2012/5/21 ن 5
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (19) خولی سییه می هه لێژاردن – سی شه ممه 2012/5/29 ن 33
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (20) خولی سییه می هه لێژاردن – چوار شه ممه 2012/5/30 ن 51
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (21) خولی سییه می هه لێژاردن – دوو شه ممه 2012/6/4 ن 55
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (22) خولی سییه می هه لێژاردن – سی شه ممه 2012/6/5 ن 59
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (23) خولی سییه می هه لێژاردن – پینج شه ممه 2012/6/7 ن 107
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (24) خولی سییه می هه لێژاردن – دوو شه ممه 2012/6/11 ن 141
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (25) خولی سییه می هه لێژاردن – سی شه ممه 2012/6/12 ن 251
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (26) خولی سییه می هه لێژاردن – چوار شه ممه 2012/6/13 ن 295
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (27) خولی سییه می هه لێژاردن – پینج شه ممه 2012/6/14 ن 387

ئەبوابە پېش ئىمە برادەرانى لىژنە ياسايى داکۆكى لەمە بکەن، ئەمە قسە لەسەر ئىمە نازانين رەنگە ھەمان ئەنجام بەدەست بى گە ئىستا بە دەست ھاتوو، بەلام لە رووى ياسايەو ئەمە لە بەرنامەى کارايە بەپى پەپرەوى ناوخۆ ئەبى ھەموو ئەو بابەتانەى گە لە خالى سى ھاتوو بە راپۆرت و ھەموو شتەکان بىتە بەر دەستی پەرلەمانتارەکان و ئەبى خال بە خال گەفتوگۆى بکرى، ئەم بابەتە ئەبى تۆ بۆ ئەوئەى ھەقى قانوونى ئەو ژمارە پەرلەمانتارە بەدەى گە پەرلەمانتارە پېشکەشکردوو ئەبى دەرفەت بەدەى، ئەمە مەسەلەيەكى قانوونى ئەمە مەسەلەيەكى ئەو نىە کاکە لەسەر بنەماى راپو ئەو نىە راپو فلان و راپو فيسار، بۆيە بەراستى ئەبوابە برادەرانى لىژنە ياسايى پېش ھەر گەسىک داواى داکۆکيان بکردايە، يەعنى ھەقىقەى قانوونى بەپى پەپرەوى ناوخۆ ئەگەر رەت بکرىتەو ئەگەر گەفتوگۆ بکرى، ئەگەر ھەرچى بى، ھەتتا يەك گەسىش قسە بکا، ئەبى گەفتوگۆ بکرى.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو گەشە خان.

بەرپىز گەشە دارا جلال:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە ھەمووى پېش پىنج دەقە دەنگمان دا لە سەر ئەوئەى گە ئەم ياسايە تا ماوئەى سالىكى تر تەمديد بکرىتەو، باشە خۆ دەمانزانى لە بەرنامەى کارەگە پەرلەمانى ھەموارکردنەگە خراوتە بەرنامەى کارەو بۆ گەفتوگۆکردن، پېش پىنج دەقە ئىمە دەنگمان لە سەر ئەو دا تا سالىكى تر ئەبى بە نىەتى موشەرىعە گە مەبەست لى لە دەولەتمەندکردنى ئەو پەرلەمانى بوو گە ئەم پەرلەمانى خراوتە بەرنامەى کارەو، لەبەر ئەو ئەمە پىچەوانەى ئەو ياسايەيە گە ئىمە دەنگمان لەسەر داو.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عومەر.

بەرپىز عمر صديق محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەرۆکو بەرپىز گەشە خان ھاوکارم ئامازەى پى دا ئىمە بۆ ئەو پەرلەمانى پىويستمان بە رەئى ھۆكومت بوو، رەئى ھۆكومت ھەر نزيك نيو سەعات پېش، سەعاتىك پېش عەرزى پەرلەمان گرا و پەرلەمانتارە بەرپىزەکان قسەيان لەسەرکرد، دواتر دەنگىشمان لەسەر دا بەوئەى گە کارکردن بەو ياسايە رابگىرىت تا سالىكى تر، وانا لە ئىستادا، لەم لەحزەيە ئەگەر موناھەشە بکەين لەسەر ئەم پەرلەمانى، لە بەرلەمانى نەياساکە دەبى، نە لە بەرلەمانى ھاوولتايانىش دەبىت، بۆيە عەجەلە کردن لە موناھەشە کردنى ئەم بابەتە بە باوئەى مەن لەوانەيە ئىمە تووشى گرفت بکات، ئىمە دەنگمان دا وتمان کار نەكرى بەم ياسايە تا

سائیک بۇ ئەۋەدى پەرلەمان و حکومت ماۋەپیان لەبەردەست بېت، کار بکەن بۇ ئەۋەدى عیلاجى ئەو موشكىلەیه بکرى که ئیستا لە ھەرىمى کوردستان دا ھەیه، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

ئاخیر کەس کاک پېشەوايه، تەواو.

بەرپىز پېشەوا توفیق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دیاره لە خالى 3ى بەرنامەى کار خستنهروو و گفتوگوکردنى پېشنيازی ياسای گۆرانکاری بەو شیۆهیه ھاتوو، که لە 2010/11/18 خویندنهوہى یەکەمى بۇ کراوہ، تەبع وایە کاتى که پرۆژەیهک خویندنهوہى یەکەمى بۇ دەکرى دەبى راپۆرتى لیژنەى تايبەتمەند ھەبى لەسەر ئەو پرۆژەیه، من دەپرسم ئایا ئەو راپۆرتەى که لەسەر ئەم یاسایە ئامادەکراوہ لەبەر دەستى ئەندامانى پەرلەمان ھەیه تا گفتوگو لەسەر ئەم یاسایە بکەین؟ نازانم لەبەر دەستى من نیە وەکو ئەندامى پەرلەمان، بۆیە یەعنى ناکرى تۆ موناقدەشە لەسەر شتى بکەى که ھیچ شتیکت لەبەر دەست دا نەبى، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا زۆربەتان قسەتان کرد، برگەى سییەم بۇ خستنهروو و گفتوگو کردنى پېشنيارى ياسای گۆرانکاری تا نھایەتى رھئیەک ھەیه دەپەوى تەنجیل بى، کى لەگەل ئەوہدایە تەنجیل بى تکایە دەستى بەرز بکاتەوہ؟ 53 کەس دەلى تەنجیل بکرى، کى لەگەل دا نیە؟ 24 کەس دەلى با بەردەوام بین لەسەر گفتزگو کردنى، کەواتە زۆرینە دەلى با تەنجیل بکرى، تەنجیل کرا، ئینشاللا پەرلەمانتارە بەرپزەکانیش لەو ماۋەیهى داھاتوو زیاتر دەولەمەندى دەکەن، زیاتر بە تیر و تەسەلى قسەى لەسەر دەکەن، بۇ ئەۋەدى لە قازانجى ھەموو لایەک دابى، فەرموون بۇ برگەیهکی تر.

بەرپىز عونى کمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپزان ئەندامانى پەرلەمان، برگەى چوارەمى بەرنامەى کار خستنهروو و گفتوگو کردنى پرۆژە ياسای دريژ کردنەوہى کار کردن بە ياسای ژمارە 3 سالى 2006، ياسای بە رەنگاربوونەوہى تۆفاندن، تیرۆر لە ھەرىمى کوردستان، داوا لە سەرۆکایەتى پەرلەمان دەکەم داوا بکات ئەندامان، نوینەرانی لیژنەى ناوخۆ ئامادە بن لەسەر مینەصە لە گەلمان دا، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

نوینەرى لیژنەى ناوخۆ فەرموون بۇ سەر سەکۆى لیژنەکان، فەرموو پەیمان خان.

بەرپىز پەیمان عزالدین:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پیش ئەوەی که ئەندامانی پەرلەمان قسە بکەن، خەلەلیک لەوەدا ھەیە، لە دەستپێکی یاساکەدا ھاتوو دەلی/ بە ژمارە یاسایی ئەندامانی پەرلەمان پیشکەش کراوە، دوایی لە پرۆژە یاساکەدا دەلی/ ئەوە پرۆژە ئەنجومەنی وەزیرانە پیشکەشی پەرلەمان کراوە، که ئەوە بەراستی ئیزدیواجییەتی، یەعنی ئیمە نازانین ئەوە ئەندامانی پەرلەمان ئیمەین داوامان کردوو که ئەوە تەمدید بکری؟ یان حکومەتە داوا کردوو؟ جگە لەوەی وەکو پرۆژەکانی پیشتر ھۆکارەکانی دەرچواندنی لەگەڵ نیە، ئەوە دوو خەلەلە، پیموایی ریگر دەبی یان پیویستی بە تەوزیح ھەیە لەوەی که ئیمە بچینە ناو موناھەشەکانە، چونکە ئەھمیەتی موناھەشە نابی، که تۆ نەزانی ھۆیکەکانی درێژ کردنەوەی ئەوە چیە؟ ھۆیکەکانی دەرچواندنی ئەو یاسایە، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:
فەرموو کاک عەونی.

بەرپز عونی کمال سعید بەزاز:
بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەوەی لە راپۆرتەکاندا ھاتوو وازحە، خۆ ئیمە وتوو مانە، وەلەو ھەلەبەھکی چاپی یە، که بە ژمارە یاسایی پیشکەش کراوە، وەلەو پرۆژە تریش پیشکەش کراوە، بەلام ئەگەر تەبیینی ئەوە بکەین ئیشارەتەمان داوە بە دانیشتنەکە، لە دانیشتنی ژمارە 23 رۆژی 2012/6/7، واتا خۆیندەنەوی یەکەمی بۆ کرا ئەو پرۆژە یە که لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانەو پیشکەش کراوە، بۆ سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان، بە ھاوپیچ پرۆژە یاسای درێژ کردنەوەی کارکردن بە یاسای بەرەنگاربوونەوی تیرۆر ژمارە 3ی سالی 2006 بۆ ماوەی دوو سال بۆتان دەنیرین که لە کۆبوونەوی ئەنجومەنی وەزیران پەسند کراوە، بە مەبەستی خستە بەردەستی پەرلەمان بۆ بریاردان لەسەری، لەگەڵ ریزدا.

بەرپز اسماعیل محمود عبدالله:
بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بۆ / سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان-عیراق

بابەت / راپۆرتی ھاوبەش

ھەردوو لیژنە کاروباری یاسایی و لیژنە ناوخوا و ئاسایش و ئەنجومەنە خۆجێییەکان لە رۆژی 17ی جۆزەردانی 2712ی کوردی بەرامبەر بە 2012/6/7ی زاینی کۆبوونەو بۆ دیراسەت کردنی پرۆژە یاسای درێژ کردنەوەی یاسای لە ناو بردنی تیرۆری ژمارە 3ی سالی 2006 لە ھەریمی کوردستان-عیراق که لەلایەن ژمارە یاسایی ئەندامانی پەرلەمانەو پیشکەش کراوە، لە داوا خۆیندەنەوی یەکەمی لە پەرلەمان لە دانیشتنی ئاسایی ژمارە 23 لە 2012/6/7 رەوانە لیژنە پەيوەندیدارەکان کراوە، داوا گفتوگۆ و

تاوتوئى كىردن ھەردوو لىژنە پىشتىگىرى پىرۇژەكە دەكەن ۋەك ئەۋەدى لە ھۆكۈمەتتە ھاتوۋە، تىكايە ئاگادارى بىھەرموون ۋ ئەسلى پىرۇژەكە ۋ راپۇرتى ھاۋبەش لە ۋ بارەيەۋە بىخىنە بەردەم پەرلەمان بۇ دەنگدان. لەگەل رېزىمان.

بەپىز عونى كمال سەيد بەزاز:

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى يەكەمى پىرۇژەكە بەم شىۋەيەيە:

كاركىردن بە ھۆكۈمەكانى ياساى بەرەنگاربوونەۋى تىرۇر ژمارە 3ى سالى 2006 لە بەروارى 2012/7/16 درىژ دەكرىتەۋە بۇ ماۋەى دوو سالى تر.

بەپىز د.ارسلان بايز اسماعيل / سەرۋكى پەرلەمان:

ئىستا ئەۋ ماددەيە كە بە كوردى خويىندرايەۋە دەربارەى بەرەنگاربوونەۋى تىرۇر، تىكايە كى دەيەۋى قسەى لەسەر بىكات با ناۋى بنووسىن؟ ئەم بەپىزانە ناۋيان نووسراۋە: كاك سىمىر سلىم، كاك نەرىمان عبدالله، كاك شىرزاڧ حافظ، مامۇستا فەرمان عزالدىن، پەيمان خان، فىان خان، كاك عبدالله مەلا نورى، كاك سەرھەنگ، سەرگول خان، كاك ھەمە سەيد، حاجى بىلال، ئاۋاز خان، ئاشتى خان، كاك كاردۇ، كاك اسماعيل، سۇزان خان، ئەفنىن خان، كاك ئارام، كاك شقان، د.أحمد ۋەرتى، مامۇستا عمر عبدالعزىز، كاك سىمىر فەرموۋ.

بەپىز سىمىر سلىم امين بەگ:

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ياساى ژمارە 3ى سالى 2006، لە راستىدا كۆمەللى سەرنىم ھەيە لەسەرى كە پىشنىارەكە باسى درىژكىردنەۋە ۋ تەمدىدە، يەكەم ديارە ھەموو كەسلىك دزى مەسەلەى ئىرھاب ۋ ترس ۋ تۇقاندن ۋ بلاۋكىردنەۋە ئەۋ حالەتەيە، مولاھەزەى يەكەم ئەۋەيە ئەم ياسايە لە دۇخىكى سىياسى ۋ ئەمنى دا نووسراۋە ئەۋ دۇخە ئىستا تىپەپىۋە، دۇخە سىياسىيەكە ۋ دۇخە ئەمنىيەكە كارىگەرى زۇرى بوۋە لەسەر ناۋەپۇكى ياساكە ۋ لەسەر ئىستىھداڧ كىردنى سەرچاۋەكانى تۇقاندن ۋ لەسەر شىۋازى ئىستىخداڧ ۋ بەكارھىنانى ياساكە، چ لە مەھاكىم دا بى، چ لە واقىعى تەتبىق كىردن دا بىت، بۇيە من تىببىنى يەكەم ئەۋەيە ئىمە جارىكى تر دەست بىكەين بە ھەمواركىردنەۋەى ناۋەپۇكى ياساكە ئەگەر درىژ دەكرىتەۋە، بىگونىنەن لەگەل ئەۋ دۇخە سىياسىيەى كە ئىستا لەبەردەمماندايە، لەگەل ئەۋ ئاراستە سىياسىيەى كە كوردستان بەرەۋ رۋوى دەبىتەۋە، رۋوبەروۋى دەبىتەۋە، ئەۋى كە سەيرى ئاراستە سىياسىيەكە دەكەى بەرەۋ رۋوى حالەتلىكى تىرۇر ۋ تۇقاندن ۋ ئەۋ حالەتە نابىنەۋە، چۈنكە خودى پىرۇژەى ئىرھاب لە رۇژھەلاتى ناۋەپۇست دا شكىستى خواردوۋە بە تايبەت لە دۋاى ئەۋ شۇرپانەى لە جىھانى عەرەبى دا رۋويان داۋە، مەشروۋى ئىرھاب ۋ تۇقاندن بەرەۋ رۋوى فەشەلىكى گەۋرە رۇشتوۋە، ئىمە مادام ئامازەكانى بەرەۋ موستەقبەل بوون ۋ ئىمە ئىستاش ئەۋە نىە، من پىشنىار دەكەم جارىكى تر ئەگەر قسە لەسەر ئەم ياسايە

بكریتتهوه ناومرۇكەكەى دارپژینەوه، ئەوه خالى يەكەم، خالى دووم/ مەصادرى ئىرهاب كە لە ياساكەدا ئىستىھداڧ كراوه لە راستى دا قسەيەك لەسەر ئەو مەصدەرانهى تريش بکەين كە لە ناو ياساكە نامازەى پى نەكراوه، هيچ كاتيك پرووبەرپوو بوونەوهى ئىرهاب پاساو نادات بە خولقاندنى جهويكى ئىرهابى، هيچ كاتيك پرووبەرپوو بوونەوهى ئىرهاب، پرووبەرپوو بوونەوهى ترس و بيم پاساو نادا بهوهى به هوى به ناوى پرووبەرپوو بوونەوهى ترس و بيمهوه ترس و بيم ئىنتاج بکەين لە كۆمه لگادا، ئىرهابيكي تر ئىنتاج بکەين، ئىرهابەكە نەفسى بى، فكرى بى، سياسى بى، ياخود ئەمنى بى، هەر كاميك لهوانه بى هەر ئىرهابە، لە كۆمه لگاي ئيمەدا لە چەند سالى رابردوودا بە ناوى پرووبەرپوو بوونەوهى ئىرهابەوه كەش و هەوايەكى ترس و بيم، كەش و هەوايەكى مەترسیدار، كەش و هەوايەكى ئىرهابى نەفسى و سايكولۇژى لەم ولاتەدا دروست بووه كاريگەرى لەسەر نازادى هاوولاتیان بووه، كاريگەرى لەسەر نارامى دەروونى هاوولاتیان بووه، كاريگەرىشى لەسەر نارامى كۆمه لايەتى كۆمه لگەى كوردى بووه، دەبى ئەوهش يەكيك بى لەو خالانە فيعلەن لە ياساكەدا سەرچاوه كانى ئىنتاج كردنى ئىرهاب، سەرچاوه كانى ئىنتاج كردنى ترس و بيم لەسەر دلى هاوولاتیان دەبى لەم ياسايە بە جاريك هوى سەرچاوه كان نامازەى پى بکەينەوه، كە پيموايه خەلە ليكي گوره ليرەدا نامازەى پى دەكرى، زەقتەر دەيلىم، صەراحتەر دەيلىم لە راستیدا...

بەرپژ د. ارسلان بايز اسماعيل / سەرۇكى پەرلەمان:

با قسەى خوى بکات، تکايە با قسەى خوى بکات، تکايە با قسەى خوى بکات، رېگە بدەن پەرلەمانتارە با قسەى خوى بکات، فەر موو.

بەرپژ سمير سليم امين بەگ:

بەرپژ سەرۇكى پەرلەمان.

خالى ئەخىرم/ ئىستىفتاء تەتبىقى قەوانىنە لە ناو مەحاكم دا، كە جارى پيشوش لەو مەوزووعە لە مەسەلەى ياساي ليبووردنى گشتى دا نامازە بەوه درا كە ليبووردنەكە تۆزىك فراوانتر بكرى بۇ ئەوانەى كە مەوهريت نين نە لە مۆتەفەجيرات، نە لە قەتل دا، واتا جەريمەى قەتل و تەفجیر لە زىممەيان دا نيه، دەگونجى شتىكى تر بكرى، ئەوهش يەكيكە لەو مەوزوعانەى كە ليرە دەبى فيعلەن قسەى لەسەر بكرى، چونكە موفرداتى قانونەكە لە نووسىنى مەقالەيەكەوه هەتا گوئى گرتن بۇ راديو ئەگەر شتى ترى تيا نامازە كراوه، من يەك نموونە عەرزى جەنابتان دەكەم، لە مەوزووعى پرووداوكانى 17ى شوبات دا تەبىعى مەوهريت هەيه، موحەريز هەيه، موقەصير هەيه، بەلام دادگاگان نەيانتوانى لە مەوزووعى پرووداوه كانى 17ى شوبات دا نە ئەوانەى مەوهريت بە قەتل، نە ئەوانەى موحەريزن، مۆتەهەمن بە تەحريز، نە ئەوانەى بە تەقصير مۆتەهەمن جاريكى تر لە ئەجهيزەى ئەمنى نەمانتوانى بيكەين، بۇچى؟ چونكە لە مەوزووعى ئىستىخدامى قەوانين بۇ موحاكەمە كردن و بۇ ليپيچينەوه لەو سى لايەنانە، ئيمە دلتيا نەبووين لە مەحاكم لە دەفەرى سلیمانى دا، لەبەر دلتيا نەبوون لە مەسەلەى مەحاكم، لەبەر دلتيا نەبوون لە شيوازى ئىستىخدام و تەتبىقى قەوانينەگان، مەسەلەى ليپيچينەوه لە مەوهريت، لە

موقفه صيريني رووداوه كانى 17ى شوبات نهكرا، بؤيه من جاريكى تر داوا دهكهم ناوه رۆكى بابته كه ههر هه مووى برپگه به برپگه بخهينه گفتوگووه بؤ نهوهى سه رچاوه كانى دروست كردنى ترس و بيم له ناو موجته مهع دا، ئينتاج كردنه وهى ترس و بيم فيعلهن هه مووى ئيستيه داف بكهين و نه يه يئلين، سوپاستان دهكهم.

بهريز د. ارسلان بايز اسماعيل / سه رۆكى په رله مان:

كاك سمير مه حاكم خۆت دهزاني سه ربه خۆيه، مه حاكم موئه سه سه يه كى سه ربه خۆن، نه گهر ئيمه گومان بخهينه سه ر مه حاكم، نه وه دوايى تووشى ئيشكاليكى گه وره ده بين له كوردستان دا به راستى، فه رموو كاك نه ريمان.

بهريز نه ريمان عبدالله:

بهريز سه رۆكى په رله مان.

ئيمه په رله مان تارين و په رله مانى كوردستانيش نه و حالته و بارودوخى سياسى و نه منى و ئيدارى و قانونى يه دهكات كه له هه ريمه كه دا هه يه، بؤيه به راستى درچوونى ياسايه كى له م بابته له زۆربه ي زۆرى نه م ولا تانه ي كه مه ترسى ئيرهابيان له سه ر بووه، يان ههر ولا ته كه خۆى ولا تيكى دكتاتورى بووه، يان ولا تيكى توقينه ر بووه، نه م ياسايانه زۆر ئيستيفاده ي لى كراوه بؤ نه و حالته، له هه ندى حالته دا نه و بارودوخى كه زۆرىك له قسه كانى هاو رپم كاك سمير قسه كانى منى كرد، به راستى پشتگيرى له زۆرى قسه كانى دهكهم، تۆقاندن ههر تۆقاندنه، نه م تۆقاندنه نه گهر وهكو تيرۆستىك خه لك بتوقينى، نه گهر وهكو ده سه لاتي بده مى و خه لكى پى بتوقينى، به راستى تۆقاندن ههر تۆقاندنه، به لام ده مي ني ته وه ئامانجه كانى جياوازي له وان هيه تيدا روويدات، ئيمه نه م ياسايه مان له حالته تيك دا در كر دووه وهكو حالته تى تارى و ايه، وهكو ياساى ته وارى و ايه، كه له زۆربه ي ولا ته كانى به هارى عه ربه ي كه نه و گۆر انگارى يه سياسى يه روويدا، نه م ياسايانه بوونى هه بوو، نه گهر چى له وان هيه جياوازي هه بى له هه ندىك له برپگه و مادده كانيان له ناوه رۆكه كه ي دا، به لام وهكو له چوارچيوه و ئيتاره عامه كه ي دا من پيموايه ده چوونه وه سه ر يه ك، بؤيه ئيستا نه و ولا تانه كه رزگاريان بووه، ولا تيكى ديموكراتى و به ئينتيخابات خه لك ده سه لات ده گري ته ده ست، يه كه م كاريان كه كرديان نه م ياسايانه يان ئيلغا كر ده وه، كه نه وه بوو به ئينجاييكى ني شتمانى زۆر گه وره، نه وه له وان هيه له و كاته ي كه ئيمه نه و ياسايه مان نووسيوه بارودوخى هه ريمى كوردستان واى خواستبى ياسايه ك ده ربكرى به شيويه ك له شيوه كان بووه به رنكار بوونه وه ي كارى تيرۆريستى و كارى تۆقاندن و تيكدانى بارى نه منى و ولا ت، پيموايه نه و كات له جيهانيش دا تيرۆريستى، كارى تيرۆريستى كه له نه فكارى ئايدى لۆجيا توندره وه كانى جيهان و ناوچه كه و ئيقليمه كانيش

دا كە لە برەو دا نەبوو، لەوانەىە پېيوست بووبى، بەلام لەگەل ئەوھش دا بەراستى بەند و ناوەرۆك و پرىنسىپەكانى ناو ئەو ياسايە كە ھاتوو بە دەق، بەراستى دەست گرانەوھىەكى زۆر رەھاي مۆتلەقى داوہ بە ھەموو دەزگاكاني ھەوالگري و دەزگاكاني پۇليس بە ئارەزووى خۇيان چى بكەن بيكەن، بۇيە بەراستى ئەو قۇناغە تىپەرپو، ئيمە پيوست دەكات پيداچوونەوھىەك بكەين بەم ياسايە، ئەم ياسايە بەراستى من پيموايە ھەريمى كوردستان ئىستا لە بارودۇخىكى ئەمنى وھەا دايە گۇرانكارىيەكى گەورەى فيكرى، ئايدىلوجى ھاتوو بەسەر ھەموو ناوچەكەدا، بۇيە پيوست دەكات ئيمەش بە ھەمان شيوە ھاوتەريبين لەگەل ئەو گۇرانكارىيانە بەراستى ياساكانىشمان بگونجىنين، ھەروھەا ئەم ياسايە كە ھاتۆتە پەرلەمانى كوردستانەو پيوست بوو بەراستى ئەسابى موحىبەى ھەبوايە، بە ئيمەيان بوتايە ئەسابەكەى چيە؟ ئيمە داواى دەگەين تەمدىد بكرىتەو، ئايا حكومەت كە ئەم ياسايەى ناردووہ بۇ ئيمە نابى ئەسابەكەى بە ئيمە بلئ؟ بۇچى تەمدىدى دەكەينەوہ؟ ھۆكارەكەى چيە؟ رېژەى تيرۇريستى چيە لەم ولاتە؟ چ پيوست دەكات چ بگريئە بەر؟ بەم ياسايە چى كراوہ، چ گۇرانكارى كراوہ؟ چەند تواراوہ موکافەحەى تيرۇرى پى بكرى؟ بۇ نموونە ئيمە لە سالى 2010 لە كاتىك دا كە ئەم ياسايەمان تەمدىد كردهو، ئەسابى موحىبەى لەگەل بوو، كە ھاتبوو ھۆكارىكى دابوو بە دەستى پەرلەمانتارەوہ كە پشتگىرى لى بكات، بۇ نموونە دەلئ/ (لبقاء الأسباب التي تجعل من استمرار تطبيق أحكام هذا القانون) يەعنى ھاتبوو، ھۆكارىكى دابوو، بەراستى ئيمە بە چ مەنتىقىك؟ چ مەنتىقىك ھەيە دەنگ بەدين بە درىژ كرنەوہ و كار پىكردى ياسايەك كە بە بى ئەوہى ھۆكارەكانى بزانيئ؟ بۇ؟ ئەم ياسايە لەو ماوھىەى كە ھەبووہ ئيمە وەكو ھەريمى كوردستان رېژەى چەندىك سوودمان لى ببنيوہ؟ ئايا ھۆكارەكانى ئەم ياسايەيە كە كارى تيرۇريستى لە ھەريمى كوردستان كەم بووہتەوہ يان موکافەحە كراوہ تا راددەيەكى زۇر، كە ئەوہ كارىكە بەراستى جىگاي دەستخۇشى يە لە ھەريمى كوردستان بەو شيوە بىت، يان وەكو ئەو ھەولە تيرۇريستانەى پووچەل كراونەتەوہ، چەندىكن؟ چەند كەسى تيرۇريست گىراوہ بەم ياسايە؟ رېگري كراوہ لە كارى تىكدەرانە و تيرۇريستى؟ يان دەبوايە ھىچ نەبى بەرپىز وەزىرى ناوخۇ يان لىپرسراوى دەزگاكاني ھەوالگري لە ھەريمى كوردستان چى ئەنجومەنى ئاسايش بى؟ چى دەزگاي ئاسايش بى دەبوايە لىرە تەواچوديان ھەبوايە، وەكو ھەر ياسايەكى تايبەتمەند بە خۇيان، مەنتىقىكيان بە ئيمە بوتايە كە بۇچى؟ ئايا ئەو ئەسابانەى كە لە 2006ەوہ ھەيە تا ئىستا باقى يە لە ھەريمى كوردستان؟ كە ئەم ياسايە وەكو خۇى بەيلئىنەوہ، پيوستە كە تەعدىلى بكەين؟ يان وەكو خۇى بى؟ ئەگەر وەكو خۇى بى بۇ ھەموو بىرگە و ماددەكانى بەراستى زۇر قاسى يە، لە راددە بەدەرە، ئەگەر بىت و وەكو خۇى جىبەجىبى بكەى من پيموايە كەم كەسىك دەتوانى لىي بچىتە دەرەوہ، يەعنى بۇ نموونە لە يەكىك لە ماددەكان دا، لە ماددەى سى دەلئ/ ئەوانە حوكمى ھەتا ھەتايى دەدرىئ، يەك/ تىكدان، رپووخاندن، لە كەلك خستن، يان زيان گەياندن بە تەواوى، يان بەشىك لە تەلار و دامەزراوہ و سامانى گشتى، يان ئەو تايبەتيانەى تەرخان كراون بۇ فەرمانگە و بەرژەوندىيە حكومىيەكان، بۇ دەزگا گشتىيەكان، بۇ بارەگاي ئەو حىزب و يان ئەو كۆمەلانەى

که به یاسا ناسراون، هتد. یهعنی ئەگەر ئەووە جیبهجی بکهین بهپراستی سووتانی نالیا دهچپته کاری تیرۆریستییهوه، رادیۆکان، تەلەفزیۆنەکان، کەنالهکان، بارهگاکانی گوپان، بارهگاکانی یهگرتوو له زاخۆ، زۆریه زۆری ئەو بارهگانهی که له شوپنهکانی، یهعنی بهم یاسایه دهبی تهعامولی لهگهڵ دا بکهی، بویه ئەووە بهپراستی ئەم یاسایه پیویست دهکات ئیلغا بکری، یان تهعدیل بکری بهو شیوهیهی که لهگهڵ مهنتیقی سهردهمهکهدا بگونجی، زۆر سوپاس.

بهپێز د. ارسلان بايز/سهروکی پههلهمان:

كاك شيرزاد، فهرموو.

بهپێز شيرزاد عبدالهحافظ:

بهپێز سهروکی پههلهمان.

وهلا من جارێ له پيش دا رهخنهيهكم بهپراستی له سهروكايهتی ههيه به تايبهتی جهنابی سهروك، لهو پرۆژه یاسایه ی به کریدانی خانووکه یان ههندی تهحهیوزم بهپراستی بینی بهلایهک دا بروات، یهکیان ئەووە بوو که بۆ ماوهی ساڵهکه که تهنجیل کرا 52 دهنگ بوو به بهلێ، بهلام بۆ نهخیر نهتخسته دهنگدانهوه، بهس بۆ ئەوهی ئیستا، ئەوهی نهخیر جار که خرایه دهنگدانهوه، بهلێ و نهخیرت دانا، بهلێ یهکه 53 دهنگ بوو، نهخیرهکه 23 بوو، که (48)هکه زۆر نزیکتر بوو له، نزیکه لهوهی که بهلێ بی یان نهخیر، دهباویه ئەوهشت خستایه دهنگدانهوه، لهبهر ئەوه جارێکی تر به هیوام ئەوها بی، یهعنی ههر جار تهواوونهکه ههبی، دووهم/ لیژنه ی ناوخۆ باسی ئەوهی کرد که راپۆرتهکان حازره، بهلام بهداخهوه ئەوهی تریان وهکو لیژنه ی یاسایی ئیمزاکانی تیا نیه، که ئیمزاکان تهحهفوزی تیا به و شتی تیا به، که حهقی وابوو ئەو ئەندامه بهپێزان ههمووی ئەوه ببینن که کێ تهحهفوزی لهسهر چی ههیه؟ چونکه من لییره که قسه دهکم دیاره تهحهفوزیکم لهسهر راپۆرتهکه ههیه، راپۆرتی لیژنه ی ناوخۆ ههیه، دووهم، بیینهوه سهر ئەصلی مهسهلهکه که تیرۆره، تهبعهن من ویرای دهستخوشیم بهپراستی بۆ ئاسایشی ههریمی کوردستان، که ماوهیهکی زۆر زۆره نه تهقینهوهیهک، نه کوشتنی، نه برینتی، نه ههچ شتی که لهو ولاته ی ئیمه دا نهبووه، بویه ئاسایش، ئیمه له ههموو لیژنهکان، لیژنه ی ناوخۆ ههموو ساڵهکان باسی ئەوهمان کردوو، تهئکیدمان لهوه کردۆتهوه که ئاسایش ئیوه چیتان بوئ بوتانمان جیبهجی کردوون، ههچ پارهمان لی نهگرتوونهتهوه، ئەوهی خۆیان داویان کردوو به تهواوی کردوومان، لهبهر ئەوهی ئیشهکانیانمان بینیوه، ههستمان کردوو ئیشهکانیان باشه، بویه ئاسایش ئەگەر بتوانی ئەو ئیشه له ههریمی کوردستان دا بکات، ئاسایش بتوانی ئەمن و ئاسایشمان بۆ بیئیت، ئاسایش بتوانی ئەوهی کردوویتی تا ئیستا بهردهوام بی، ئیمه دژه تیرۆرمان بۆ چی یه؟ ئاسایش ههر ئەوه دهکات که دژه تیرۆر دهیکات، پیموایه باشتر ئیش دهکات، چونکه دژه تیرۆر رهنگه له ههندی کات دا ههندی شت بکات که زۆر واز نهبی وهکو ئەوهی هی ئاسایش وازه و به ناشکرا پیمان دهلی، لهبهر ئەوه من بهپراستی داوا ی ئەوه دهکم نامهوی زۆر درێژهی بدهمی، داوا ی ئەوه دهکم که

دژە تیرۆر ئە یاسایە لە بنێر دا نەمیئێ، چونکە وەختەکەشی بەسەرچوووە وەك ئەوێ هەندی برادەر باسیان کرد، زۆر سوپاس.

بەرپێز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

مامۆستا فەرمان، فەرموو.

بەرپێز فەرمان عزالدین:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرپێز زۆری قسەکانم هاوکارانم کردیان، جارێ لەگەڵ برێگە بە برێگە قسەکانی مامۆستا سمیر دام، برێگە بە برێگە، وشە بە وشەشی، بۆ تەئکیدێ قسەکانی، بەئێ، تەنھا شتێک ئێمە لە هەرێمی کوردستان کە شانازی پێوە دەکەین بەرپێز پاراستنی ئاسایش و جێگیرى ئاسایش، ئێمە لە هەرێمی کوردستان کە ئاسایشی جێگیرمان هەبێ، لەو کۆمەڵە تیرۆریستانەى کە لە وڵاتان و ناوچەکاندا لە هەرێمی کوردستان دا نەبێت، بەرپێز ئەو جێگای دەستخۆشی و شانازی یە بۆ هێزەکانی ئاسایش کە لە هەرێم دا هەبێ، بۆیە من پشەتگیری لە هاوکارم کاک نەریمانیش دەکەم هەر لەبەرەت دا ئەو یاسایە ئیلافا بکریتەو، بەرپێز پێویستیمان پێی نیە، لەبەر ئەو ئاسایشی هەرێم جێگیر، پاشان پاش ئیلافا کردنەوێ ئەو یاسایە بەرپێز دەبێ هەوێ ئەو بەدەین دەزگاکانی ڕاگەیانندن لە مامۆستای مزگەوتەکان، لە خۆبەدەنگان هەوێ ئەو بەدەین بەرپێز ئاسایش خۆشەویست بکەینەوێ لای کۆمەڵگا، بەرپێز لەبەر ئەوێ ئیستا ئاسایش هەر هەموومان دەزانین بە چاویک تەماشای دەکری کە شیوەیەکی تۆقاندنی هەبێ لە کۆمەڵگا، کەس بە چاوی خۆشەویست تەماشای ئاسایش ناکات، لەگەڵ ئەو هەموو چاکەى کە هەبێ، بۆ ئەو هەموو پاراستنی ئاسایش، زۆر سوپاس.

بەرپێز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو رەئى خۆتە مامۆستا، چونکە ئاسایش کە تۆ ئەو هەموو مەدحەى دەکەى، چۆن خۆشەویست نیە کەواتە؟ پەیمان خان، فەرموو.

بەرپێز پەیمان عزالدین:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێش ئەوێ من لەسەر ئەو قسە بکەم، حەز دەکەم ئاماژە بە دوو خال بکەم، یەکەمیان/ مەسەلەى نەبوونی راپۆرت لەمەردا، بەدریژایی برێگەکانی ئەمەردا، لەگەڵ ئەوێ کە ئێمە لە جەنابتەووە بیستمان ئەولەویەت بۆ پڕۆژەى حکومەتە کە ئەو هێچ پشەتوانییەکی قانونی نیە، لە پەڕپەوێ ناوخوا ئاماژەى بۆ نەکرەو، بەلام پێ دەچێ ئەوێش ببێ بە عورفێک تەننات ئەوپرۆژانەى کە لە حکومەتەوێ لێژنە پەيوەندیدارەکان راپۆرتیشی لەسەر ئامادە نەکەن، بۆ ئەوێ لەبەردەمى ئێمەدا بێ بزانی لێژنە پەيوەندیدارەکان رەئیان لەسەر ئەو پڕۆژەى حکومەت چیه؟ وەکو ئەوێ کە لەمەدا هەبێ، بە تەنیا عەزبان کردۆتەووە وەکو عەرز کە سۆزان خانیش پێشتر لە برێگەکانی تردا ئەو رەخنەى گرت، فیعلەن

رەئىيەتىكى وازىچ، يان راپۇرتىيىكى وازىچمان نەبوو لە ھىچ بىرگەيەكى ئەمىرۇدا، خالىيىكى تر مەسەلەى دىسانەوہ
 خالىيىكى پەيپەھوى ناوخۇ كە پەيپەھوى ناوخۇ ماف دەدا بە ئەندامى پەرلەمان ھەر قەسەيەكى ھەبىت، ھەر
 بىر راپەكى ھەبىت بە بى ئەوہى بلى ئەو بىر و راپە چۈنە يان چۈن نىە، مافىشى نەداوہ نەبە ئەندامى
 پەرلەمان، نە بە سەرۇكى پەرلەمان كە رەئىيەكەى بسىپتەوہ لە پىرۇتۇكۇلدا، ھىوادارم پەچاوى ئەوہ بىكەن
 جەنابتان، من دېمە سەر رەئى خۇم لەسەر درىژ كىرەنەوہى ئەم پىرۇژە ياسايە، ئەم پىرۇژە ياسايە دوو دىوى
 ھەيە، يەككە لەو ياسانەى كە دوو مەترسى ھەيە، دوو مەترسى تەزادى ھەيە لەگەل يەك دا، يەككىيان لە
 مەترسىەكان ئەوہىە كە مەترسى ھەموومانە لە تىرۇر، با بلىين بلاو بوونەوہى تىرۇر و تەشەنە كىرنى
 تىرۇر كە ئەوہ ترسى ھەموو يەككە لە ئىمە بە دەسەلات و ئۆپۇزسىۈنەوہ، ترسى ھەموو ھاۋلاتىيەكە،
 ھەقى ئىمەشە وەكو ئەندامى پەرلەمان توندىترىن رىگە و ياسا بىگىرنە بەر بۇ رىگىرتن لە تىرۇر، بەلام
 ئەوہ پىويستى بە روون كىرەنەوہ ھەيە، وەكو ھاۋكارانم باسىان كىرد، جيا لەوہى كە من لە بىدايەت دا بە
 نوقتەى نىزام وەم، ئەم درىژ كىرەنەوہىە ھۆيەكانى دەرچوۋاندىن لەگەل دا نىە، كە ھۆيەكانى دەرچوۋاندىن
 ئەوہ دەختە بەردەمى ئىمە، مەترسىيەكەمان دەرپەيىنئەوہ، ئايا ئەو مەترسىيەى كە ئىمە ھەمانە
 بەردەوامە، تىرۇر لەو ئاستەدايە، وەكو كاك نەرىمان ئامازەى پىكىرد مەفرۇوز بوو لە رىي لايەنى
 پەيوەندىدارەوہ وەزىرى ناوخۇ ئەولايەنانەى كە پەيوەندىدارن ئىمە داتايەكمان لەبەردەم دا بى، ھەتاكو
 ئىستا ئەم ياسايە تۈنۈويەتى چەند حالەتى پى كۈنترۇل بىرى، چەند كەس بەمە دەستگىر كراوہ؟ چەند
 ئەمىنيەتى ھەرىمى كوردستانى پاراستوہ؟ كە ئەوہ دىويىكى مەترسىيەكەيە بەراستى روون نىە بۇ ئىمە،
 بە ھىچ شۆيەك نازانين، دىويىكى ترى مەترسى بەكارھىنانى ئەم ياسايەيە بۇ دژى با بلىين ئەو ئامانجەى
 كە ياساكەى پى دەرچوۋىنراوہ، ئەوہش دىسانەوہ پىويست بوو لىژنەى ناوخۇ لەپاۋرتەكەيانداو لىژنەى
 ياسا كە لىژنەى پەيوەندىدارن لە راپۇرتياندا ئەو خەتەريانە بىخەنە بەرچاوى ئىمە كە ئەم ياسايە خراب
 بەكار ھىنراوہ، يان خراب بەكار نەھىنراوہ، پەيوەندىيان بە ھەموو ئەو لايەنانە بىكردايە كە لە ئەنجامى
 ئەم ياسايە روۋبەرۋى مەترسى بوونەتەوہ، بۇ ئەوہى چۈنكە ئەوہ ياسايەكى ھەتا ختۈورەتەكەى وەكو
 مەسەلەى بەكىردانى با بلىين خانوۋبەرەش نىە، چۈنكە ئەوہ مەترسىيەكەى لەسەر سەلامەتى ھەموو
 تاكىكە لە ھەرىمى كوردستان دا، ئەگەر بە مەترسى يەكەم بەكار بەيىرى كە خودى تىرۇر خۇيەتى، يان
 ئەگەر بە مەترسى دووہم بەكاربەيىرى كە خراب بەكارھىنانى ئەم ياسايەيە لە دژى ئازادىيەكانى
 ھاۋلاتىيە، كە ئەوہ مەترسىيەكە ھەموومان ھەقىمان ھەيە گومانى لەسەر دابىين، پىرسىارى لەسەر بىكەين،
 بابەتتىكى تر كە من لەمەدا ھەز دەكەم قەسەى لەسەر بىكەم، ياسا شەر نىە ماناكەى لە دلى شاعىردا بى، ياسا
 پىويستى بە دەربرىن ھەيە، پىويستى بەوہ ھەيە كە ئىمە بزىانين بە فىعلى ئەم درىژ كىرەنەوہىە فىعلەن
 ھى ئەوہىە كە ئىمە ئەو ھەموو دام و دەزگايەى كە نازانين لە ياساكەدا، گىرقتىكى ياساكە ئەوہىە كە چ
 دەزگايەك بەرپىرسە لە جىبەجى كىرنى ئەم ياسايە، لە كاتىك دا كە دەزانين بىجگە لە دەزگاكانى ئاسايش،
 چەندىن دەزگاي تر ھەيە كە ھەتا ئىستا گومانمان ھەيە لە قانونى بوون، يان لە قانونى نەبوونيان، ئەم

ياسايه جيبهجي دهكهن، لهو كاته دا كه تو گومانت ههبي له قانوني بوون يان قانوني نه بووني دهزگابهك، چون زهمانه تي نه وه دهكهي كه نه ياسايه وهكو خوي بهكار دهينييه وه؟ بو مهترسي دووم بهكاري نهيني، كه من نامازهم پي كرد، له حكومه تي ههريمي كوردستانا به پي دوا نامارهكاني بودجه ي نامسال كه به وه شهوه كه داوا كراوه بو موه زهفين، له ههريمي كوردستان دا (667849) شهس سه د و شهست و ههوت ههزار و ههشت سه د و چل و نو فهرمانبهر ههيه، لهو ژمارهيه (267250) يان هي وهزارتي ناوخو، پيشمه رگه، ناسايشه، باشه نيمه نه م هه مووه مان ههيه بو نهو سي دهزگا گرنگه، مه فرووزه جگه له وانه دهزگاي ترپش ههيه كه نه ياسايه جيبهجي دهكات، فيعلهن بويه نه وهنده زوره مه فرووزه ته حصيل حاصل نه وه بي، نهو ژمارهيه بويه نه وهنده زوره كه نه تيجه كه ي نهو شانازييه هه كه نيمه دهيكهين، نه من و ناسايش بهرقه راره، به ردهوام دريژ كرده وه نه ياسايه زور ته زاد و ناكوكه، له گه ل نهو شانازييه ي كه نيمه دهيكهين، كه واته نه صل نه وهيه نيمه دهبي يان شانازييه كه مان بسرينه وه، بليين و نيعتيراف بكهين به وه ي كه نه من و ناسايشي ههريمي كوردستان له مه ترسي دايه، نه منييه تي هاوولاتي كورد و ههريمي كوردستان له مه ترسي دايه، بويه پيوستمان به دريژ كرده وه نه ياسايه ههيه، نه گه ر نا شانازي كردن، دريژ كرده وه نه ياسايه پوچهل دهكات وه، بويه من داواكارم له بهر نه وه ي هاوولاتي نهو ههريمه م، دهزانه نه من و ناسايش له هه موو بواره كاني تر زياتر بهرقه راره، بويه داوا دهكهم كه نه ياسايه نيلغا بكرتته وه، سوپاس.

بهريژ د. ارسلان بايز اسماعيل / سهروكي په رله مان:

فيان خان، فهرموو.

بهريژ فيان عبدالرحيم:

بهريژ سهروكي په رله مان.

دياره من پشتيواني نهو رايه دهكهم كه نهو ياسايه پيوست به وه ناكات له نه مرپوي واقيعي ههريمي كوردستان دا جاريكي تر نيمه دريژي بكهينه وه، چونكه له كاتي دهرچواندني ياساكه ته نها بو دوو سال بووه، له سالي 2006 بو دوو سال بووه، نيمه ناكري تو له سه ر كو مه لي داتا و نامار و راپورت و وهزارته په يوه نديداره كان كه تايبه تمه ندن به پاراستني نه من و ناسايش له ههريمي كوردستان دا، تو ده بيت نهو ياسايانه ي كه جاريكي تر دهنيرديت بو په رله مان و داواي دريژ كرده وه ي ياخود هه مواركردني دهكريت، تو بي پشت ببهستي بهم داتايانه، نيا نهو ياسايه ي كه پيشتر تو دهرت كرده وه، نهو كه ليته ي كه داوا كراوه پي پر بكرتته وه، پي پر كرده تته وه؟ نيا نهو نامانج و هه ده فه ي كه له ياساكه دا دهرچوينراوه توانوييه تي نه گه ر بو كه ميكيش بيت، توانوييه تي مه هامه كه ي خوي به جي بگه يه ني؟ دياره نيمه هه موو يه كيك له نه ناماني په رله مان به تايبه تي نيمه، من وهكو خوم كه له ليژنه ي مافي مروقم به حوكمي نه وه ي زوربه ي زوري نهو زيندانiane ي كه تايبه تمه نند بووه به نه ركي نيمه، به سه ر كرده وه ي نيمه كه سهرداني نهو زيندانiane مان كرده وه، بو؟ له بهر نه وه ي له ژير سايه ي نه ياسايه ي كه دهرچويندراوه

كۆمەللىك پېشلىكارى دەرھەق بە مافى ژمارەبەكى زۆرى ھاووللاتيان كراو، جا ئەم پېشلىكارى يە بە بۆنەى كۆمەللىك بىر و ڤاى سىياسىيەو بووبى، ياخود بە بۆنەى كۆمەللىك گومان بووبىت، كە خەلگانى تر ھەلىان چىنبىت لەسەرى، ژمارەبەكى زۆرى ھاووللاتيمان ھەيە بە ھۆى ئەم گومانانەو ھە زىندانەكانى ئاسايش لە ماوھى چەندىن ساڭە ماونەتەو، كە تۆ نەتوانى ياسايەك بۆ چارەسەر كوردنى كۆمەللىك كېشە لە ھەرىمى كوردستان دا ھەبىت، چۆن دەتوانى لەسەر بىنەماى كۆمەللىك گومان پېشلىكارى جارىكى تر بىكەى بە ھەقى كۆمەللىك ھاووللاتى با بىر و ڤاىان بۆ كۆمەللى لايەنى سىياسى ھەبووبىت؟ يەكىك لەو كېشانەى تر كە دەمەوى باسى بىكەم، ئەم ياسايە لە ئىستاي ھەرىمى كوردستان دا زەرورەتەكانى چىە؟ پېويستە بۆ ئىمە ڤوون بىكرىتەو، بۆ نەوونە من كە ئەندامى پەرلەمانم ھەرىمى كوردستان بە ئارام دەبىنم، بەلام ئەو كۆمەلە دام و دەزگايەى لە ھەرىم دا كە ئەرك و ڤوليان پاراستنى ئەمن و ئاسايشە، دەبوايە لېرە ڤاڤورتىكيان بەدايە بە ئىمە بىانوتايە ئەم مەترسىيانە لەسەر ھەرىمى كوردستان ھەيە، بۆيە پېويستە ئەم ياسايە بۆ ئەوئەندەى تر درىژ بىكرىتەو، بەلام ئەوھى كە خۆم تىبىنم كىرەو ھەرىمى كوردستان دا ئەو ئەمن و ئاسايشەى كە ئىمە گومانمان ھەيە لە ژېر مەترسىدانى، ئەو مەترسى يە نىە، بۆيە من بە زەرورەتى نازانم جارىكى تر ئەم ياسايە درىژ بىكرىتەو، دواتر ئىمە لە ياساى تىرۆر دا كە دەرچوئىراو ھە سالى 2006، نووسراو لەسەر ئەنجومەنى وەزىران پېويستە ئەم ياسايە جىبەجى بىكرى، بەلام ئەوھى ئىمە تىبىنيمان كىرەو كۆمەللى دام و دەزگاي تر كە لەوانەيە ھەندىكيان ھەبى نا ياسايى بن، ڤىگە پى نەدراو بن، ئەوانىش بە ھەمان شىو ھاتوون ئەم ياسايە بە پېشلىكارىيەو بە كۆمەل، بە بوونى كۆمەللىك پېشلىكارىيەو دەرھەق بە مافى ھاووللاتيان ئەنجاميان داو، كەواتە تۆ لېرە وەزارەتى ناوخۆمان ھەيە، دەزگاي ئاسايش، ئەنجومەنى ئاسايشمان ھەيە، ھەموو ئەوانە بە ياسا ڤىكخراون، ڤول و مەھام و ئەركەكانيان بە ياسا ڤىكخراو، ئىمە كە لە ناو وەزارەتى ناوخۆدا ئەوھمان ھەبىت كە پېويستە سەرو مال و دواتر ھەرىمى كوردستان لە ھەموو مەترسىيە دەرەكى و ناوخۆيەكان ڤاڤىزىن، چ پېويست دەكات تۆ جارىكى تر ياسايەكى لەو شىوھە بىنيت بەسەر ھاووللاتيانى ھەرىمەكەدا جىبەجى بىكەيت كە ئەو مەترسى يە نەبىت؟ كە تۆ گومانان ھەيە ھەبىت. زۆر سوپاس.

بەڤىز د.ارسلان ڤايز اسماعيل / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عبدالله مەلا نورى، فەرموو.

بەڤىز عبدالله مەلا نورى:

بەڤىز سەرۆكى پەرلەمان.

وئەلا من پېش ھەموو شتىك تەئكىد لە قسەيەكى پەيمان خان دەكەمەو، تەكا دەكەم بە تايبەتى جەنابتان زۆر دەست بە پەپرەوى ناوخۆو بگرن، يەئنى ھەولتى ئەو بەدەن كەمترىن پېشلى كارى بەرامبەر پەپرەوى ناوخۆ بىكرى، زۆر گىرنگىشە يەئنى سەرۆكى پەرلەمان نازادى پەرلەمانتار لە قسە كىردن ڤاڤىزى، ئەو زۆر گىرنگە، ئەو ڤوھى كارى پەرلەمانى يە، ئەوھى كە پەپوھندى بە ئەم ياسايەو ھەيە، ياساى تىرۆر،

پرسپارەگە لێرە ئەو دەیه / ئایا ئیەمە فەراغیکی یاساییمان دەبێت لە ئەنجامی نەبوونی یاسای تیرۆردا؟ ئەگەر یاسای تیرۆرمان نەبێ ئیتر فەراغی یاسایی ھەبێ؟ ئەوەندە من قانونی عقوباتم خۆیندبیتەو، تا ئاستیکی باش قانونی عقوباتی عێراقی چارەسەری ئەو کێشەنە کردوو، یەعنی ئەگەر برادەرانی لێژنە یاسایی، ئەو کەسانە کە یاسایی و قانونی عقوباتیان خۆیندۆتەو، تا ئاستیکی باش یەعنی قانونی عقوباتی عێراقی زۆربەیی ئەو کێشەنە دەچنە خانەیی تۆفاندن و ترس و با بلیین ھێرش کردنە سەر مائی گشتی و ژیانی خەلک، ئەوانە ھەمووی لە قانونی عقوباتی عێراقی دا ھاتوو، بۆیە پێش ھەموو شتیکی، پێش ئەو دە قسە لەسەر مەترسی و خراب بەکارھێنانی یاسای تیرۆر بکەین، لە راستیدا قسە لەسەر ئەو دەیه تۆ مادام یاسایەکی ھەبێ لە قانونی عقوباتی عێراقی پێویستت بەو نە یاسایەکی تەرت ھەبێ، بە تەبەت ئەم یاسایە، من لە راستیدا دەمەوێ تەئکید لەسەر قسەیک بەکەمەو، بۆ ئەو دە زۆر درێژی نەکەمەو، لە ئەلەفەو تەوگەو یە لەگەڵ قسەکانی کاک سەیر سلیم دام، وەکو خۆی، وشە بە وشە، دەمەوێ ئیزافەیکیشی بۆ بکەم چونکە ئەو خۆزگە خۆی بیکردایە، یان رەنگە ئەو ئاگای لێ نەبێ، ئەو ھەقیقەتە دەیکۆمەو، یەعنی بەرپێزان ئەو بزانن خەلک ھەبێ لە ناو دەزگای ئەمەنی دا پلەیی ئەفسەری ھەبێ، چەند کەس ناوێکانیشتان ئەگەر پێویست بوو بۆتانی دەنێرم، رەوانەیی سەرۆکایەتی پەرلەمانی دەکەم، پلەیشی ھەبێ یاسای تیرۆری بەکار ھیناوە بۆ تیرۆر کردنی خەلک، دادگاش بپاری گرتنی بۆ دەرکردوو لەبەر ئەو دەسەلاتی ھەبێ خۆی تسلیم ناکات و لەسەر کارەکی خۆیشی بەردەوام، یەعنی ئەو ھەقیقەتە، ئیلا قەبزەکانیشتان بۆ دەھینم، کاتی خۆی دامە چەند برادەریکیش، ئەو ھەبێ، و جودی ھەبێ، بۆیە یەعنی ھەق نە ئینکاری واقیعیکی بکەین کە لەرەدوودا رەویداو، بەرپێزان ھەمووتان دەزانن ھەمووشمان ئاگامان لێیەتی، لە چەندین قوناغ و ویزگەیی جیا جیادا زیاتر بە دیوہ سلبیەکە یاسای تیرۆر وەرگراو، ئیەمە نەموونەمان لەبەر دەستە، نەموونە کە یاسای تیرۆر بە خراب بە کار ھینراو، بەلام لە ئیوہ دەپرسم کامتان نەموونەتان لەبەر دەستدایە کە یاسای تیرۆر بە دیوہ ئیجابییەکەیدا بەکار ھاتبێ؟ فەرموون داتایک بێخەنە بەردەستمان، فەرموون وەکو ئەو برادەرانی ئامازەیان پێدا کە ئیوہ داوای درێژ کردنەو دەکەن، ئەسبابی مەوجیبەمان پێ بلیین، ھۆکارە پێویستیەکانی درێژ کردنەو ئەو یاسایەمان پێ بلیین، یەعنی بۆیە منیش تەئکید لەسەر ئەو دەکەمەو بە تەواوی دزی درێژکردنەو ئەو یاسایەم، پێموا یە لە رەدوودا لە سایەیی سێبەری ئەم یاسا خرابەدا پێشیلکاری بەرامبەر بە ئازادی رۆژنامەنووسان، ئازادی خۆپیشاندان، ئازادی کاری سیاسی کراو، یەعنی ئەم یاسایە بە خراب بەکار ھاتوو، زۆر خەلکیش ھەبێ ئیستا لە سجنەکاندایە بەراستی قوربانی دەستی ئەم یاسایەن، رەنگە خەلک ھەبێ تاوانیکی کردوو یەعنی گومانی تێدا نەبێ، بەلام خەلکانیک ھەبێ دەبێ دنیای بن لە ئەنجامی نارۆشی ئەم یاسایە ئیستا قوربانی یە بەراستی، ئەو ھەقیقەتە ئیتر، ھەر تەفسیریکی بۆ ئیەم دەکری، بۆیە لەگەڵ ئەو دەم یاساکە درێژ نەکریتەو.

بەرپێز د.ارسلان بايز اسماعيل / سەرۆکی پەرلەمان:

كاك سهرههنگ، فهرموو.

بهريز سهرههنگ فرج:

بهريز سهرۆكى پهرلهمان.

برادرهكان زور قسهيان كرد له بارهى ئهو مهوزووعه، ئهوهى كه من بمهوى بيليم ئهوهيه تهئكيد له چهند خائيك دهكهمهوه، يهكهه/ نهبوونى راپورت، ئيمه دهبى دان بهوهدا بنين كه ليژنهى ياسايى لهسهر ئهم بابتهش راپورتىكى نيه، چونكه ئهوهى لهبهر دهستى ئيمهدايه هيجى ئيمزا نهكراوه، ئيمزا كردن به واتاى نهبوونى راپورت، دهبى راپورتىك ههبى لهسهر ئهوه، راي ليژنهى ياساييمان لهبهر دهست دا بى بهراستى، ئهوه خالى يهكهه، خالى دووهه/ تهئكيد لهسهر ئهسبابى موجيبه دهكهمهوه، هۆيهكانى دهرچواندى ئهم ياسايه، دريژ كردنهوهى ئهم ياسايه دهبى ئهسبابهكانى بزانيين، له حالتهى نهبوونى ئهوهش دا بهراستى ئهوه نافانونى يه، شتيك كه به رهئى من دهبوايه ليژنهى ناوخو و ليژنهى مافى مرؤفيش بيانكردايه، دهبوايه ديراسهت و موتابهعهيهكى وردى جيبهجي كردنى ئهم ياسايانهيان بكردايه، بهرچاو رۆشنيان بخستايهته روو، يهعنى ئيمهيان بهرچاو رۆشن بكردايه، لهوهى كه ئهندامانى پهرلهمان كه ئهم ياسايه چۆن جيبهجي كراوه؟ خروقات كراوه يان نهكراوه؟ كه به راي ئيمه بهلى زيادهرؤيى كراوه له بهكارهينانى، له جيبهجي كردنى ئهم ياسايه، دهبوايه ههموو ئهوانهيان به داتا بخستايهته بهردهمى ئيمه، ليژنهى مافى مرؤفيش راي خويان ههبوايه لهسهر جيبهجي كردنى ياساكه، پيشيلكارى كراوه به پيى ئهم ياسايه نهكراوه، به رهئى من ئهم ياسايه گرنه نيه دريژ بكرتتهوه، بۆ؟ چونكه سهردهمى دهرچوونى ئهم ياسايه سهردهميكه تپهپهريوه، ئيمه دهزانين شهري تيرور كه له دنيا راگهيهندرا ئيتز له دواى 11ى سهپتهمبهروه بوو، ئهو قوناغه رويشت، بههاتنى ئوباما كه خوى داواى ئهوهى كرد گۆرانكارى بكرى، ئهو سهردهمه تپهپهري، ههتا ئيستا ويلايهته يهگرتوهوهكانى ئهمريكاش له ستراتيجى خوى بۆ ئهو شهريه ستراتيجى خوى گۆريوه، به نهوعيكى تر تهعامول لهگهه ئهو مهسهلهيه دهكات، بۆيه ئهوه سهردهميك بوو پيموايه نالين مهترسى نهماوه، بهلى مهترسى جؤراوجؤر ههر ههيه، بهلام مهترسيهك كه ببته هوى دريژ كردنهوهى ئهو ياسايه به برواى من نهماوه، بۆيه لهگهه دريژ كردنهوهى ياساكه نيم، ئيمه دهزگاكاني ناسايشمان ههيه، پؤليسمان ههيه، ئهوانه فهراغى قانونيان نيه وهكو هاوكارهكانم باسيان كرد، ئيمه ياساى عقوباتى عراقيمان ههيه كه ههموو فهراغه قانونيهكانى بهراستى پر كردوتهوه، پيويستمان به ياساى ئيستيسنائى ههيه، هيج فهراغيك دروست نابى له حالتهى دريژ نهكردنهوهى ياساكه، سوپاس.

بهريز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سهرۆكى پهرلهمان:

سهرگول خان، فهرموو.

بهريز سهرگول رضا حسن:

بهريز سهرۆكى پهرلهمان.

سەبارەت بە ياساى بەرەنگار بونەھى تىرۆر، سەرھتا دەمەوى ئامازە بەھە بکەم كە تىرۆر ھەموومان دەزانين ئەو كەردەھە نامەشرووعە دژە مرۇفايەتییەى كە ھەموو كەسێك بە دئىيايىھە دژىھەتى، چونكە دژى بوون و ئازادى كيانى ئىنسانەكانە، بەراستى ئەو كەسەى كە ھەلدەستى بە كارى تىرۆرىستى، ئەو كەسە شۆراوتەھە لە ھەموو بەھايەكى مرۇفايەتى، ئىمە بە تايبەتى ئىسلامىيەكان زۆرجار تىرۆر ھەكو كالا بپراھە بە بالائى ئىسلامىيەكان دا، بەراستى ئىمە پىش ھەموو علمانىيەكان دژى تىرۆرىن، چونكە خۇمان قورىانى دەستى تىرۆرىن، زۆرجار ئەو تىرۆرە فىكرىيە، ئەو تىرۆرە مەعنەوييەى كە بەرامبەر ئىسلامىيەكان كراھە لە قۇناغىك لە قۇناغەكانى ژيانى سياسى لە ھەرىمى كوردستان بەرامبەر ھىچ ھېزىك نەكراھە، بۆيە ئىمە بە تەئكىد، بە دئىيايىھە دژى ھەموو كارىكى تىرۆرىستىن، ئەھدى باس دەكرى لە تەمدىد كەردنى ئەم ياسايە، راستە ئەم ياسايە لە كاتىك دا، لە قۇناغىكدا دانراھە لە سالى 2006، ھەموومان دەزانين لە پرۇسەى ئازادى عىراقەھە بە جۆرىك لە جۆرەكان ھەموو عىراق بەر شالاويكى تىرۆرىستى كەوت، پىيوست بوو لەو قۇناغە ياسايەك ھەبى بۆ ئەم بابەتە، بەلام ئىستا كە ئىمە گەيشتووينەتە سالى 2012 لە دواى تىپەربوونى ماھىيەكى زۆر بەسەر ئەم ياسايە، ئەو بانگەشانەى كە ئىمە بە دەسلەت و ئۆپۇزسىونەھە دەلئىن/ ھەرىمى كوردستان بە جۆرىك لە جۆرەكان ئاسايش و ئارامى بەرقەرارە، بە شاھەتى ھەموومان، كەواتە ئىستا لە دواى تىپەربوونى ئەم ھەموو قۇناغە، ئىمە كە زۆرجار ئەم بانگەشانە دەبىستىن و زۆرجار ھەبەرھىنەرى بيانى كە دىت ئىستىسمارى خۆى دەكات لە ھەرىمى كوردستان لەسەر ئەو بنەمايە، ناچى لە ناوھراست و باشوورى عىراق بىكات، لەسەر ئەو بنەمايەى كە لە ھەرىمى كوردستان ئاسايش بەرقەرارە، بۆيە ئەوانە ھەمووى بەلگەھە ھۆكارن لەسەر ئەھدى كە ئىمە ھەكو پەرلەمانى كوردستان دەبى ئەمسال بە تايبەتى لەسەر ئەم بابەتە قسەى خۇمان ھەبى، كاتىك كە ئەم پىشنىارە لەلایەن ھۆكۆمەتەھە دى بۆ پەرلەمان من لەگەل ھاوکارانم ھاویرام كە دەبى ھۆكارى ئەم تەمدىدە بۆ ئىمە روون بى، ھۆكۆمەتى ھەرىمى كوردستان ئايا چ خەتەرىكى ھەست پى كەردوھە؟ ئايا ئەو ئامارانەى لەبەر دەستى ئەھدى بە بۆ ناینىرى بۆ پەرلەمان تا ئىمە بزانین چ شتىك ھەيە ھەپەشە لەم ھەرىمە دەكات، كە ئىمە ياساى تىرۆر تەمدىد بکەینەھە؟ كە پىموايە بە تەمدىد كەردنەھەى نىشانەى پىرسىار لەسەر ھەرىمى كوردستان دروست دەبى، ھەم لەلایەن ھەبەرھىنەرەكانەھە، ھەم لەلایەن خەلكى ھەرىمى كوردستانەھە ترس و بىمەيەك دروست دەبى بەم ياسايە، ئىمە لە ھەرىمى كوردستان زۆرجار بۆ ياساكان، موناقتەشەى ياساكان بە تايبەتى ياساى سزادان ئىمە باسمان لە سزای جىگرەھە كەردوھە، بەھە ئاراستە ھەنگاھە بنىين كە ئەو ياساينەى كە ئەو ھەقوبانەى كە لە ياساى سزادانىشدايە بە ئاراستەيەكى تر كەمى بکەینەھە سزای جىگرەھە بەدىل دابنىين، نەھەكو بىين ئەو سزايانەى كە لە ياساى تىرۆردايە كە لە ھەمووى بەراى من پىچەوانەى بنەماكانى مافى مرۇفە، كە سزای توندى تىدايە لە سىدارەدانەھە كە لەسەر بچووكترىن موھرەداتى قانونى كە ئەگەر سەير بکەين سزاكان زۆر قورسە بەرامبەر تاوانەكان، لە ھەرىمى كوردستانىش دا ئىستا ئىمە ھەكو لىژنەى مافى مرۇفە لەگەل UNAMI رىكەوتووين لەسەر ئەھدى كە كۇنفرانس بکەين لەسەر

هەلپەساردنى سزاي لە سێدارەدان لە ھەرئێمى كوردستان، ياخود تەھديد كردنى ئەو سزايە لە ھەرئێمى كوردستان، ئەوانە ھەموو ئاراستە و ھەنگاون بەرمو ئەوەى كە ئێمە ھەرئێمى كوردستان زياتر كرانهوومان ھەبى بۆ پاراستنى بنەماكانى مافى مرۆف، بۆيە منيش لەگەل ئەو رايەم كە باس لەو دەكەين كە ئەم ياسايە ھەلۆھشيتەو، كە ئيلغا بكرى لەبەر ئەوەى برادەران باسيان لەو كە ئايا ئەگەر ھەلۆھشيتەو، فەراغىكى ياساييمان بۆ دروست نابى؟ جگە لەوەى كاك عبدالله باسى كرد كە ئێمە ياساي سزادانمان ھەيە، ياسايەكى تريش ھەيە لە ھەرئێمى كوردستان پيش دەرچوونى ياساي تيرۆر كارى لەسەر كراو، ياساي ژمارە (8) ى 1992 كە لە سالى 1992 دەرچوو بۆ ئىستيعمالى مۆتەفەجيرات و بۆ ئەو بابەتانە كە پيموايە لەگەل ياساي سزادان دا بە ھەردوو كيان دەتوانن جىگەرەويەك بن بۆ ياساي تيرۆر، بۆيە منيش بە دنئيايەو لەگەل ئەو دەدام كە ئەو ياسايە ھەلۆھشيتەو، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز/سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ھەمە سعید، فەرموو.

بەرپز ھەمە سعید ھەمە على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرەتا من پشتگيرى وتەكانى ھاوکارانم دەكەم، بەتايبەتى كاك سمير و كاك نەريمان، بەراستى تيرۆر و تيرۆريستى كاريكى زۆر قيزەوونە، تەبەعن ھەموو ئاينەكان و ھەموو بىرو باوەرەكان و ھەموو ئينسانىكى خاوەن ويژدان دزى كارى تيرۆر و تيرۆريستى يە، ئێمە ئەو پراستىيەكە لای ھەموو گەلى كوردستان كە يەكەم زەحىيە لە كورستان دا كە زەحىيەى تيرۆريستى بوو، دەستى تيرۆريستان بوو، ئێمە بووين كە شەھيد مامۆستا فؤاد چەلەبى تيرۆر كرا بەداخەو، بە دەستى تيرۆريستان، لەبەر ئەو كارى تيرۆريستى من پيموانىيە لەگەل دا بى، تيرۆريستەكانيش كاتى كە بى ھۆش دەكرين، بەنج دەكرين بە دەستىكى تر ئەو لەسەر دەتوانم بلیم لە دەستدانى ھالەتى ئينسانى و عەقلىيانە، ئەم ياسايە كە دەرچوو بەراستى ھەل و مەرجى سياسى و ھەل و مەرجى كۆمەلایەتى و ھەل و مەرجى عەسكەرى ئەو كاتەى ھەرئێمى كوردستان بە تايبەتى و عىراق بە گشتى ھەل و مەرجىك بوو كە دەيخواست ياساكە دەرچى، ئەو خالىك، خالىكى تر/ بەراستى بەداخەو ئەم ياسايە سزاي زۆر توندى تيايە كە سزانە ئىستا لەگەل پيشكەوتنى سيستمى سياسى ھەرئێمى كوردستان و پيشكەوتنى دنياو، ئەو گۆرانكارىيانەى ناوچەكە و مافى مرۆف دا يەك نايەتەو كە باسى ئىعدام دەكات، كە ھەندى كار ھەيە وەكو لە ماددەى (2) دا باسى دەكات، كە ھەر كەسى ئەو كارانە بكات ئىعدام دەكرى، كە پيموايە كارەكان زۆر مەتاتين، زۆر عمومين، دەتواندرىت بەكار بەيئىرى بۆ ئامانجى سياسى، سەرەراى ئەو كۆى ياساكە ئەو عمومىيەت و مەتاتىيەتەى تيايە كە ياساكە بە خراب بەكار دى، بەداخەو، دەتواندرى بۆ ئامانجى سياسى و بۆ ئامانجى تر بەكار بەيئىرى، خالىكى تر/ ئێمە

سەرچاوهكانى تۆفاندىن و ترساندىن و تىرۆر لى ناو كۆمەلگادا ئەگەر دەستىنىشنى بىكەين و مابىت، بە پىي ماددەى (3) خالى سىيەمى دەلى/ رڧاندىن و دەستگىر كرىن و دەست بەسەر كرىن، يان بى بەش كرىن كەسانىك لى ئازادى، كە پىموايە رۆژنامەنووسان، خۆپىشاندىن، ھاوولاتيان، خەلگى ھەم رڧىنراون، ھەم ئازار دراون، ھەم بى سەر و شوپىن كراون، ھەم بى بەش كراون لى ئازادى، كەچى ئەم مامەلە ياسايان لى ھەگەل نەكراو، لى بەر ئەو و وىستراو، يەئنى ئامانجەكە ئەو بوو، خالىكى تىش كاتى كە ئەم ياسايە ئىلغا بىيئەو وەكو باسيان كرى برادەران، ياساناسەكانىش باشتر دەزانن، لى ناو خودى ياساكەش دا خوى ئامازەى بە دوو ياساى عىراقى كرىو، دوو ياساى سزادانى عىراقى كرىو، كە بە ھىچ شىوہىك فەراغى ياساى دروست نابى، بۆيە بۆ خالەتى ھەرىمى كوردستان پىموايە پىويستە ئەم ياسايە ئىلغا بىرئەو، ياساكانى عقوباتى تر، سزادانى تر ئەوانە كاريان پى بىرى، سوپاس.

بەرىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

حاجى بىلال، فەرموو.

بەرىز احمد سلیمان(بلال):

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەم ياسايە من پىموايە ئەگەر پىناسەى تىرۆر بىرىتى بى لى سەپاندىن بىرورا، بە شىوہى زۆر و ترس و تۆفاندىن و رەشەكوژى، ئەو من لى ھەموو كەس زياتر دزى ئەم جوړە تىرۆرە دەبەو، دزى رادەوہستەم، بەلام بە تىروانىنى من ئەم ياسايە ئامازەى ترسناكى تىدايە، لى دەرەوہى ئەم پىناسەيەدا، لى دەرچواندىن ئەو دەرچوئىندراو، دەلىلكى موقنىعەكە نىە بۆ ھىشتەوہ و نوئى كرىنەوہى ئەو ياسايە، بە پىچەوانەوہ دەلىل و ھۆكار ھەيە بۆ ئەوہى لادىرىت و كۆتايى پى بەئىندىرئ بەم ياسايە، ئەم ياسايە كە دانراو، بە شىوہىكە كاتى دانراو، واتا موہقەت، پاشان بۆ دوو سال بوو، دوايىش ھەر بەو شىوہىكە تەمدىد كراوہتەو، كەواتە ئەو ياسايە كاتىيە و بۆ كاتىكى دىارى كراو دەرچوئىندراو، ئەگەر پىويست بوايە تەمدىد بىرئەو، دەبوايە سەرژمىرىكە لى بەر دەست بوايە تا بزاني چەند كەس بەو ياسايە دەستگىر كراون؟ نەتىجەى چۆن بوو؟ تا ئىستا ئامار و داتايەك نىە كە سوودو زىانەكانى ئەم ياسايەمان پى بلىت، لى ماوہى شەش سالى رابردوودا، ھەتا حكومەت ئامارىكى نەخستوتە بەردەم پەرلەمانتاران، لى بەر ئەو نازانين كە سوود و زىانەكانى چى بوو؟ لى ياساكەدا تەنھا بەرەنگارىبوونەو بە ھىز و توندوتىژى ئامازە پى كراو، كە ديارە ئەوہش ناتواندىرىت بە ياسايەكى باش دابىرىت، چونكە ھىچ ئامازەيەك بۆ ئىنزار و دواتر قۇناغەكان نەكراو، ھەرەكە مىكانىزمەكانى تىرى وەك روونكرىنەوہ و پەرورەدە و لى ياساكەدا بە ھىچ شىوہىكە ناويان نەھىنراوہ و ھىچ ئىشارەيەكى پى نەكراو، بوونى ياسايەكى لىو شىوہىكە حكومەت و دەسلەلاتى ھەرىم دەخاتە ژىر پىسارەو، چونكە كاتىك بارى ئەمنى

باشه و ئاسايش ھەيە جى پيويست بە ياسايەكى توندى لەو شپوھيە دەكات؟ ياساي بەرھەنگاربونەوھى تيرۆر پيشيلىكارى مافى مرؤفى تىدايە، كە ئەوھش دووبارە ھەرھشە دەبىت بۆ سەر ئاسايشى ھەريم لە روانگەى نيودەولتەتییەوھ، لە ياساكەدا سزاي بى رحمانە دانراوھ، دەسەلاتى رەھاي داوھ بەلایەنى جىبەجىكار، بۆيە پيموايە ئەوھش ترسناكە، چونكە ئەگەر جىبەجىكاران تا ئىستاش لاي ئيمە پروون نين و شەفاف نين كە كين و چۆن ھەئسوكەوت دەكەن لەگەل ئەو ياسايەدا؟ لە ماددەكانى ياساكەدا سزاگان زۆر لاستيكين و بە تىكەلى دانراون، ھەروەك لايەنى جىبەجىكار سەرپشك كراوھ، دەتوانىت بە بۆ چوونى خۆى تەلاعوب بە سزاگان بكات، ئەوھش پىچەوانەى بنەماكانى ياسا و بنەماكانى مافى مرؤفە، لە پرووى نيودەولتەتییەوھ ھەريمى كوردستان دەخاتە مەترسيیەوھ، چونكە وەك لە ھۆكارەكانى دەرچواندىنى ياساكەدا ھاتووھ، ئامازەى پى كراوھ، پيويستە حكومەتى ھەريم بەرامبەر ھەموو تيرۆرىكى نيودەولتەتى بوەستىتەوھ، ئەوھش حكومەتى ھەريم تووشى شەرىكى نابەرابەر دەكات، كە لەم قۇناغەدا بۆ ئيمە ھىچ پيويستيمان پىي نىھ، لە كاتىك ئەم ياسايە لە پەرلەمانى كوردستان پەسند كراوھ، لە كوردستان و عىراقىش تا راددەيەك توندو تىزى و تيرۆر ھەر ھەبووھ، بەلام الحمدللە لە ئىستادا نەماوھ، جا لەبەر ئەو ھۆيانە و چەندىن ھۆكارى تر و ناتەواوى ياساكە و زولم و ستەمى زۆرى سزاگان لە ياساكەدا و لە پىناو بەرھو پيشچوونى سيستەمى سياسى و ئازادى مافى مرؤف لە ھەريمى كوردستان، پىم باشە و پيشنيار دەكەم ياساكە رەت بكرىتەوھ و كۇتايى پى بەئىرى، لىرەشەوھ جارىكى تر دەستخۆشى لە ھەموو ئەو بەرپزانە دەكەم كە موداخەلەيان كرد، قسەيان كرد، لەگەل تەئىدەم بۆ ھەموو قسەكانيان، زۆر سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

دانيشتنى ئىستامان كۇتايى پى دەينين تا سەعات 5ى پاش نيوھرۆى ئەمپۆ، بەخواتان دەسپىرين، ھەر بژين.

دانیشتنی دووهم

بهرپز د. ارسلان بايز/ سهرۆكى پهرلهمان:

گفتوگوگوانمان ئاواز خان، لیژنهى هاوبهش فهرموون.

بهرپز ئاواز عبدالواحد:

بهرپز سهرۆكى پهرلهمان.

سهرهتا من پشتیوانی له پای لیژنهى هاوبهش دهکهم بۆ دریزکردنهوهى کارکردن به یاسای تیرۆر بۆ ماوهى دوو سال، چهند خائیک ههیه که پئویسته ئاماژهى پى بکهه، یهکهه/ گهورهترین خائى بههیزی ئهه ههريمه که تئیدا دهژین، بهرقهرار بوونى سهقامگیری و ئهمنیهته لهه ولاتهدها که به شهونخونى و رۆله گرنگهکهى ئهجهیزه ئهمنیهکان لهه ولاتهدها هاتووته کایهوه، بۆیه ئهه هیزانهى که به گیانى خویان پاریزگارى لهه ولاتهدها دهکهه توانیویانه ئهه ئهمنیهتهى که ئهه مرۆ بهرقهراره له ههريمهکهه مان بهرپای بکهه ناکریت ئیمه به نههیدهى بگرین و لیردها لهه هۆلهدها سههريپی برپار لهوه بدهین که کار بهه یاسایه نههکریت، سهههراى ئهوهى که ئهه ئهمنیهته بهرقهراره لهه کوردستان ناکریت بلین که ئهه ههريمه بهدهره لهه گهشهى تیرۆر، لهه کاتیک دا ئیمه لهه ناوچهیههک داین که نزیکین لهه هیلى مواجههه لهه گهه تیرۆر و ئهه بارودۆخهى که ئهه مرۆ لهه عیراق و ههروهها لهه سوریا دا هاتووته کایهوه، ئهه مانه ههه موویان زهه مینه لهه بارن بۆ ئهوهى که مهسهلهى تیرۆر تهقاندنهوه دهه بکات بۆ ناو

خاکی ھەریمی کوردستان، بۆیە ئییمە دەتوانین بە پالپشتی لەگەڵ ھێزەکانی ناوخوا و بە بوونی یاسایەك بۆ ئەوەی پێداگیری بکەین و دەستیان کراوە بکەین بۆ ئەوەی بەرھەنگاری بکەن لە کاری تیرۆر لە ھەریمی کوردستان دەبێت بتوانین ئەم ئەمنیەت و سەقامگیری بەرەو پێ بدەین، ناکرێت ئییمە لێرەدا بپارێ لەسەر ئەوە بدەین بە بێ گەرانەووە بۆ ھێزە ئەمنیەکان و بە بێ گەرانەووە بۆ رای وەزارەتی ناوخوا بپین لێرە ئییمە سەر پێی قەرار لەوە بدەین کە ئیتر ئەم وڵاتە پێویستی بە یاسای بەرھەنگار بوونەووەی تیرۆر ناکات، نازانم من لێرە دوو بۆچوون ھەبوو ھەتا ئیستا من خۆم خەریکە سەرم لێی دەرئەچێت، لەلایەك دەلێن وڵات ئارامە و پێویستی بە ھیچ یاسایەکی وەکو بەرھەنگار بوونەووەی تیرۆر نیە و ھەر ماوەکانی پێشتر وڵاتە قەتانی ئەمنی و قەتانی ئەمنی و ھەندێ موسستەلەحاتی سەپروسەمەرەم گوی ئی دەبوو کە ئیستاش من فکر دەکەمەووە ئایا وڵاتەکەم لە کام دۆخ دایە؟ بزەبت لەو شامە شەریفە دایە کە پێویستی بە ھیچ یاسایەکی بەرھەنگار بوونەووەی تیرۆر ناکات، یاخود پێویستە ئەو ئالیەتانی کە بوونەتە ھۆی ئەوەی کە ئەو سەقامگیری بەرھەنگار بێت ئییمە زیاتر لەسەری بەردەوام بین و درێژە پێی بدەین، وەکو ئیشارەتەم پێیدا ئەوەی کە ئەو ھەریمە پاراستوووە رۆلی ئەم ئەجھیزە ئەمنیانە، بۆیە لێرەدا بە پێویستی دەزانم وەکو خۆم کە یەکیەک لەو ئەندامانە کە لە لیژنە ناوخوا کار دەکەم بە شاھیدی ئەو بەرپێزانەش کە ھەموو لە لیژنە ناوخوا ھەموو کات شاھیدی کاری گرنگی ئەم ئەجھیزانە بووینە کە بەردەوام بوونە لە کاری خۆیان و لە سەقامگیری ئەم وڵاتە ناکرێت لێرەدا، بەلام بە یەك دەقە و بە یەك چرکە رەئییەکانمان بگۆرین و دژی ئەوە بین کە بتوانین ئەم وەسیلانەیان بۆ فەرھەم بکەین کە بتوانن بە کارەکانی خۆیان ھەلبستن، بۆیە من تکام لە ھەموو ھاوکارانم ئەوەیە کە چۆن ئییمە لە ھیچ پرۆژە یاسایەك کە ئەگەر تەببیعیەتی مالی تیدا بێت ناتوانین بە بێ گەرانەووە بۆ رای وەزارەتی دارایی سەربەخۆ قەرار لە پرۆژەکان بدەین، بۆیە لەم بارودۆخە و لەم پرسە ھەستیاریە دا ئییمە ناتوانین بە بێ گەرانەووە بۆ رای ئەجھیزە ئەمنیەکان بپین لێرەدا سەربەخۆ قەرار لەوە بدەین کە بە ئی وڵاتەکانمان ھیچ پێویستی بەم یاسایە نەماو، بۆیە من لێرە پرسیارەکەم ئەوەیە وڵاتەکانمان پێویستی بەم یاسایە نەماو، ئایا زەمانەت چبە بۆ ئەوەی کە لە کاتی نەبوونی ئەم یاسایە و بلاوکردنەووەی ئەم یاسایە ئەم ئەمنیەتە ھەروا بەردەوام دەبێت، ھەروا بەرھەنگار دەبێت، ئایا زەمانەت چبە؟ ئییمە دیواریکی بەردینمان لەنیوان خۆمان و بەغدا داناو کە بەدەر بین لە ھەر شەکانی تیرۆر و تۆقاندن، دووبارەشی دەکەمەووە کە بەداخەووە ئەو ھاوکارانەم کە پێم خۆشە قەتەم نەکەن بۆ ئەوەی کە قسەکەم بکەم، ئەوانە کە ئەم ھێزە ئەمنیە گرانەیان بە سومعە خراب ناو بردوووە من دووبارە لێرە تکا دەکەم کە ھەموو قسەکانی ئەو ھاوکارەم لە پرۆتۆکۆل دا بسپێتەووە، بەدییدیکی جوانتر و بە جاویکی کراوە تر سەیری رۆلی ئەم ئەجھیزانە

بکەن، چونکە زۆریک لە هاوکارانمان هەر لەم ھۆلە دانیشتونە نزیکتەین کە سوکاری خیزانەکیان و کەسی نزیکی خیزانەکیان لە ئەنجامی تیرۆر و لە ئەنجامی تەقینەووە لەم ھەریمە دا لە دەست داووە و جەنازیان بۆ ھاتوووتە مال، بۆیە داواکارم ئەم قسانە لە پڕۆتۆکۆل رەش بکریتەووە، ئەگەر کاردانەووی یاخود ئەفعالی ئەفسەریکی ھیزی ئەمنی ئەگەر ناشایستە بوو ئەمە رەنگ ناداتەووە سەر ھەموو کارمەندانێ ئەم ھیزە گرنگە لەم وڵاتە، بۆیە دووبارە لێرە دووپاتی دەکەمەووە کە من پشتگیری لەو دەکەم کە ئەم یاسایە بەرقەرار بێت و بۆ دوو سالی شەش درێژ بکریتەووە، سوپاس.

بەرپێز د. ارسلان بايز/سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك كاردۆ.

بەرپێز كاردۆ محمد پیرداو:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرپێز ئێمە قسە لەسەر زەرورەتی ئەم یاسایە دەکەین، پێشنيازەکان پيشنيازی حکومەتە، دەبووایە حکومەت نوێنەری لێرە بووایە، چونکە ئەمە یەکیکە لەو یاسایانە کە قسە لەسەر دەکریت، ئەھمییەتی پێ دەدری و یەکیکیشە لەو یاسایانە راستە حکومەت پابەند کراوە، بەلام ھیچ دەزگایەکی دیاری کراوە بەرپرسیار بێ بۆ جێ بەجێ کردنی ئەم یاسایە، بۆیە دەبووایە نوێنەری حکومەت حەزوری ھەبووایە بۆ وەلامی ھەموو ئەو پرسیارانە ی پەرلەمانتاران و بۆ ڕوونکردنەووی زەرورەتی ئەم یاسایە، راستە تیرۆر دیاردەییەکی جیھانیە و لەسەر ئاستی ناوچەکە و لە عێراقیش زۆرجاران کوردستانی شێش گرتوووتەووە، مەترسیەکی گەورەییە پێویستە ئێمە ھەموو ڕێ و شوێنێکی بۆ بگرن بەر و بە تاییبەتی لایەنی یاسایی کە ئەگەر زەرورەت بخوازی لایەنی یاسایی بەرەنگاربوونەووی دیاردەیی تیرۆر، بەلام دەبێ ئەو پرسیارە لە خۆمان بکەین کە ئەم یاسایە لە دۆخیکی دیاری کراوە و لە ھەلومەرجیکی دیاری کراوە دەرچوووە، کە پێیان وابوووە موشەرعیین کە ئەم یاسایە دەبێتە مایەتی ئەو کە پێشگیری دەکات لەم دیاردەییە وەکو دیاردە، ئایا پرسیار لە خۆمان دەکەین ئەو دیاردانەییان ئەو ھەلومەرجە کە ئەم یاسایە بۆ دەرچوووە ئیستا ماو؟ ئەمە پرسیارەکیە ئێمە پێمان وایە و ئیستا وەکو دیاردە لە کوردستان دیاردەیی تیرۆر نیە و ئەگەر تاوانکاریش ھەبێ یاسای تر ھەیە و یاسای سزادانی عێراقی دەتوانی ھەر کەسێک تاوان بکات بە سزای خۆی بگەین و بە پێی ئەو کە یاسا، چونکە ئەو یاسایە وەکو ھاوکارنم قسەیان لەسەری کرد دوو دیوی ھەیە، دیویکیان دەتوانی لەرێگە ئەم یاسایەووە کە لە ھەلومەرجیکی تاییبەت دەرچوووە و تاییبەتیشە و موقەتیشە، تەنکە دەکەمەووە کە بەکاربھێندری بۆ پێشئیلکاریەکانی کە پەيوەندی بە مافی مرقەووە ھەیە، بۆیە کاتیە و پێویست ناکات ئێمە ئەگەر ئەم دیاردەییە لە کوردستان نیە، ئەم

مەتەرسىيە نىيە و ئەم بۆشايىيە ياسايشەمان نىيە، ئىمە كە ھەموومان تەئكىد لە كوردستان دەكەينەو دەئىين ئارامى تىايە بە تايبەتى لەلەينى ئاسايش و سەقامگىرى ھەيە و كىشە نىيە و دياردەى تىرۆر نىيە، ئەمە لايەنىكى ئىجابىيە لە سىستىمى سىياسى ئىمە كە ئەوۋى پەيوەندارە بە تىرۆرى دەرەگىەو، ئىمە پىمان وايە پىويستە قسە بگەين و ئەم ياسايشە ئەمپرۆ زەرورەتى نىيە و، بەلام چونكە دياردەبەكە دياردەبەكى جىھانىيە دەتوانىن ئەم ياسايشە ھەلپەسىرىن، ھەركاتىك ئەم دياردەبەكە لە كوردستان دا ھەستى پى كرا زۆر ئاسايشە كە پەرلەمانتاران دەتوانن ھەلپەساردنەكە لايەن و ئىش بەم ياسايشە بگەن، بەلام ئىستا ئەم ياسايشە ھىچ زەرورەتتىكى نىيە و دەكرى بە ديۋە خراپەكەى بەكاربەيندرى بۆيە من داواى تەجمىد كەردنى دەكەم، سوپاس.

بەپرىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

سۆزان خان فەرموو.

بەپرىز سۆزان شەھاب:

بەپرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەمپرۆ ئىمە قسە لەسەر درىژكەردنەوۋى ماۋى كار كەردن بە ياساى تىرۆر دەكەين بۆ ماۋى دوو سال، لە كاتىك دا كە ھەندى پىيانوايە زەرورەتى نىيە، لە كاتىك دا ھەندى پىيان وايە زەرورىيە، من يەك سەردى بچكۆلانەى ئەو ئىتفاقيانە و ئەو ستراتىجىيانەتان بۆ دەخوئىنمەو كە لە سالى 1937 ھوە يەكەم ئىتفاقيە ئىتفاقيەى جەزائىر و جنىف بوو، لە دژى كارى تىرۆرىستى، دوا بەدواى ئەو ئىتفاقيەى واشنتن لە سالى 1971 لە دواى ئەو (الاتفاقيە الاوروييە لستراس بورك) لە سالى 1977 لە دواى ئەو ئىتفاقيەى لاهى لە سالى 1970، (الاتفاقيە الدولية لقمع الاعمال الغير مشروعة ضد الملاحة البحرية) كە ئەويش دەچىتە بەشى قەفسەنەى بەحرى و لە دواى دا ئەويش دەكەوئىتە ناو بەشى تىرۆرەو لە 10 مارسى 1989 دەرچوو، لە موئتەمەر سانى سەلام لە 1997/1/3 لە موئتەمەرى (مجموعه الدول الصناعية السبعة ليون) لە فرنسا لە 28/حزيران/1997 (الاعلان عن اهمية التعاون الدولي ضد الارهاب) لە سالى 1997 (الاستراتيجية العالمية) ئەمە كە لەلەى ئومەمى موئەحيدەو ئىقرار كراو لە 8 ئەيلولى سالى 2006 لە سالى 2008 پىداچوونەوۋى بۆ كراو، لە برپارى سالى 2010 ھەمان ستراتىجىيە بە ميكانىزمى تازە بى لە ياسايشەكان و بى لەوۋى چۆن مەجموعەى دولى كارىك بكات كە دژى تىرۆر بوەستىتەو، بەعنى لە سالى 1937 ھوە ھەتاوەكو ئىستا زاھىرەى ئىرھاب لا نەچوو، بەلام شىواز و فۆرمى جىاواز جىاوازى بەخوئىيەو ھەرگرتوو، بۆيە ئەوۋى پىي وايە

كوردستان دورگه‌ی واق واقه و به هيچ شيويهك تيرور نايجاتي حساباتي غهله‌تي كردوه، حساباته‌كه‌ی زور غهله‌ته، ههر دوييني ئيواره له كازميه و له به‌غدا كاري تيرورستي كراوه، چهندين كهس تيايدا كوژراوه كه زياتر له سه‌د تا دوو سه‌د، ماناي ئه‌وه نيه به هوي دلسوزي خه‌لكي ههريمي كوردستانه‌وه و ئه‌وه ههماه‌نگيه‌ی كه له‌گه‌ل دوزگاكاني ناسايشدا هه‌يانه كه بيرمان نه‌چيت دوزگاي ناسايش هه‌يه و خه‌لكي ههريمي كوردستان پيكه‌وه ئه‌وه ههماه‌نگيه‌ی كه دهيكه‌ن ئه‌وه ياسايه له‌زير چه‌تري ئه‌وه ياسايه، له زير ئه‌وه بارودوخه‌ی كه خه‌لك بيني كه چه‌ند ناهه‌مواره له كاتيک دا كه‌سه‌كه‌ی خوت رويشتووته دهره‌وه بو جه‌ژنه پيروزه له‌وه سه‌روه مه‌يته‌كه‌يت بو هاتووته‌وه له‌كرده‌ويه‌كي تيرورستي دا، نه‌گه‌ر به‌س بير له ناسوزي ئه‌وه بكه‌يته‌وه، ئينجا بير له‌وه ده‌كه‌يته‌وه دهرگاي ئه‌م ههريمي بچووكه دانه‌خراوه له ناستي تيروردا، به‌لام كاري دوزگاكاني ناسايش و دلسوزي خه‌لكي ههريمي كوردستان كاريكي كردوه كه زه‌فرمان بي نابردريت، ههر له هه‌فته‌ی پيشو له توركيا موئته‌مه‌ري موكافه‌حه‌ی ئيرهاب به‌سترا كه كومه‌ليک يان زياتر له 22 ده‌له‌ت تيايدا به‌شدار بووه، ئايا تيرور نه‌ماوه؟ ئيمه لي‌ره وا ده‌ليين پيوستيمان به‌م ياسايه نيه؟ نه‌خير ترسه‌كه‌ی ماوه، هه‌موو شتيك پيش ئه‌وه‌ی وه‌ك نه‌خوشي نه‌گه‌ر تو بزاني كومه‌ليک شت هه‌يه تو بو ئه‌وه‌ی به‌ره‌نگاري ببينه‌وه كومه‌ليک شت له‌سه‌ر خوت مه‌نع ده‌كه‌ی، بو ئه‌وه‌ی ئه‌وه نه‌خوشي نه‌گه‌ري، بي گومان ئه‌مه‌ش عه‌ينه‌ن شته، بو ئه‌وه‌ی كردوه‌ی تيرورستي نه‌بيت، پيوسته كومه‌ليک ياسا و ئاليه‌ت و ستراتيجيه‌ت هه‌بي له‌م ولاته‌دا بو ئه‌وه‌ی نه‌هيلي ئه‌وه بيته ناو ولاته‌كه‌ته‌وه، ئه‌م سه‌قامگيره‌ی كه باس ده‌كرت به ره‌نج و ماندووووني كي كراوه؟ ناسايشه‌كان و هيژه‌كاني ناوخو و ئه‌وانه‌ی كه به‌داخه‌وه له‌م هوله‌دا زور خراپ وه‌سف كران، كه هه‌موومان له سه‌عات 12 شه‌ودا كه ده‌رپين و ديينه‌وه و سه‌عات يه‌كي شه‌و و به‌ره‌به‌يان چه‌ره‌كه‌ت له‌م ولاته‌دا هه‌يه و به‌ بي ترس تو هاتوچو بكه له‌زير سايه‌ی ئه‌م ئه‌من و ناسايشه‌ی كه له ههريم دا هه‌يه، ئه‌م ئاوه‌دان كردنه‌وه و هاتني هه‌زاره‌ها كوميانيا و خه‌لكي بياني بو ئه‌م ولاته له‌زير ئه‌م ناسايش و سه‌قامگيره‌دا هاتوته‌ دي، بويه من پشتگيري له‌و داوايه ده‌كه‌م بو دوو سال دريژ بكريته‌وه، داوا ئه‌وه هه‌موو كه‌سيك باسي هه‌مواره‌ ده‌كات، باسي هه‌مواره هه‌مواره نيه، كه‌واته تو نه‌گه‌ر دريژي نه‌كه‌يته‌وه و ياسايه‌كه‌ ماوه‌ی كارپيكرده‌كه‌ی ئه‌وه فه‌راغه ياسايه‌ دروست ده‌بيت، نه‌گه‌ر راست ده‌كه‌ن ئه‌وانه‌ی كه ده‌ليين با هه‌مواره بكريته‌وه ده‌بووايه پيش دريژكرده‌وه‌ی ئه‌م ياسايه هه‌مواركردنه‌كه‌يان پيشكه‌ش بكردايه، بويه من داوا ده‌كه‌م كه ئيمه ده‌نگ به‌دين بو دريژكرده‌وه‌ی و، زور سوپاس.

به‌رپز د. ارسلان بايز / سه‌رۆكي په‌رله‌مان:

ئه‌فدين خان فه‌رموو.

به‌رپز ئه‌فدين عمر:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

هەلبەتە منیش رۆلى ئەمن و ئاسایش و ھیزەکانى ناوخۆ و ئاسایشەکانى ھەرئىمى كوردستان لەو كەمتر نابىنم كە بەرپزان سۆزان خان و ئاواز خان باسیان كرد، بۆيە لێرەو ھەيگای ئەو ھەن كەوا ھەميشە دەست خۆشى و ستایشیان بكەين، لەبەرئەو ھى ئەم ئەمن و ئاسایشەى كە ئىستا لە ھەرئىمى كوردستان ھەيە و بۆتە مەنھەزىك بۆ ئەو ھى كەوا خەلكى تر سەيرى ھەرئىمى كوردستان بەو شىو ھەيە بكەن كەوا ديو ھەكەى ترى عىراقە و ئەو ئاوەدانى ھە و ئەو پەرەپىدان و ئەو ھەموو گەشەيەى كە دەبينىن كە يەككەى لە فاكترەكانى بوونى ئەو ئاوەدانكردنەو ھە و ئەو پىشكەوتنەى كە لە كوردستان دا ھەيە ھەلبەتە ئەمن و ئىستقرارە لە ھەرئىمى كوردستان ئەمە قسەى ھەموومانە باو ھەر ناكەم كەس خىلافى ئەم قسەيەى ھەبىت، بەلام ئىمە ئەگەر بىين و سەيرى تىرۆر بكەين و ياخود سەيرى عەمەلياتى تىرۆرستى بكەين، دەبينىن نەك تەنھا لە عىراق عەمەلياتى تىرۆرستى ئەنجام دەدرىت و بۆتە مۆلگەى تىرۆرستان، بەلكو واى لى ھاتوو ھە زۆر بەى و لاتانىش بوونەتە مۆلگە بۆ تىرۆرستان و نالە نالايانە لە دەستى تىرۆر كە ئەو ھى واى لىيان كوردوو ھى زيانى رۆزانەى لە خەلكى تال كوردوو، ئىمە بەس تەنھا چەند كىلو مەترىك لەو لای خۆمانەو سەيرى كەركوك بكەين، بەرپزان ماو ھەك پىش ئىستا بە كەركوك ھەو رۆپىشتم بۆ كفرى، بەلام باو ھەر پى بكەن خىلالى ئەم دوو سەعات رىگايە تا گەيستمە ئەوئ سىلسەى عەمەليەى تەقینەو ھەو بە چاوى خۆم بىينم كەوا ئەو خەلكە لە چ زروفىك دا دەزى، ئەو خەلكە لە چ ترس و تۆقىك دايە، ھەتا گەيشتوو مەتە مەفرەھى كفرى كە دەروات بەرامبەر بە كفرى كە گەيستمە كفرى كە ھەرئىمى كوردستانە لەوئ ئارامىم بىنى، ئەو كاتە زانىم كەوا ھەرئىمى كوردستان ئەگەر لە ھەر چ شتىك مەحروم ببىت تەنھا لە ئەمن و ئاسایش كە گەرەتەين نىعمەتە خەلكى كوردستان بەو نىعمەتە تى ئەپەرى، بۆيە عەمەلياتى تىرۆرستى نە تەنھا لە عىراق دا ھەيە، بەلكو لە جىھانىش دا ھەيە و بۆ نموونە ھەر ئىمە باسى ئەو ھەمان كرد لىرە كە وتمان ئەمريكا سىاسەتى خۆى گۆرپو ھەرامبەر بە تىرۆر، بەلام لە 6/6 ئەم مانگە يەكئ لە قىادە تىرۆرستىەكان كە بە دەستى قواتى ئەمريكى ھەو كۆزرا كە ناوى ئەبو يەھىيا لىبىى بوو، ماناى واىە ھىشتا تىرۆر ھەيە و ھىشتا ولاتىكى زلھىزى جىھانى وەكو ئەمريكا حىساب بۆ تىرۆر و تىرۆرستان دەكات، بۆيە قواتى خۆى ھىشتا ھىلاو ھەتەو لە ھەندئ شوپن كە دەزانئ مۆلگەى تىرۆرستى و ئەوان لىرەن، بۆيە ئەوان سىاسەتى خۆيان نەگۆرپو، چ حال ئىمە وەكو ھەرئىمىك كە ھەرئىمىكى بچكۆلەى لەم جىھانە بەرفراوانەين كە بە دەستى ئەم كردەوانە دەنالىنى و خۆمان بەدەر دەكەين و ياسايەكمان كە دامان ناو ھەم حالەتە لای بىەين، فاكترەكانى ئەمن و ئاسایش لە ولاتى ئىمە دا چىە لە كوردستان دا چىە؟ ئىمە ھەموومان دەزانين سئ فاكترە، يەكيان بوونى ياسايەكە، دوو/ بوونى ژمارەى ئەمن و ئاسایشە كە لىرە

هەن، سى/ ئىرادى خەلگى كوردستانە ئەم سى فاكتەرەن كە ناھىلن عەمەلىياتى تىرۇرستى ياخود ئىرھابىيەكان لىرە بتوانن كارى تىرۇرستى خۇيان ئەنجام بەدن، بۇيە ياساى تىرۇر لىرە تەنھا بۇ ئەو نىە كەوا خەلگى پى سزابدىرئىت، وەكو ھەموومان دەزانىن ياساكان و فەلسەفەى ياسا لە ئەساسەو رەدعە، بۇيە بوونى ئەم ياسايە لە ئەساس دا بۇ رەدعە، ئەگەر كەموكورتى ھەبى ياخود ئەگەر باسى ئەو دەكەين كە ئەفسەرئىك ياخود چەند ئاساپشئىك ھەلە بەكن بەرامبەر بە خەلگى ياخود بە سوئ ئىستفادە لەم ياسايە ھەلەتە ئەوانە نابى تەعمىم بكرئىت، خۇ ئىمە ياسا دەركەين بۇ چەند حالەتئىك كە يەكئىك غەلەتى كرديئىت، ياخود سوئ ئىستفادەى كر دوو لە ياسايەكە، ئىمە ياسايەكە ئىلغا بەكەينەو لەبەرئەوئەى خەلگانئىك ھەپە سوئ ئىستفادەى لى دەكەن، نەخىر، مەحاكم برپارەكانيان بە ھەلە دەردەكەن، نەخىر ئەو كارى ئىمەشە وەكو پەرلەمانتار بەدواداچوون بەكەين ئەو كەسانەى كە سوئ ئىستفادە دەكەن و ئىستغلال دەكەن لە ياسايەكە يان ئەو محاکمانەى كە بە ھەلە حوكم و برپار دەدن لەسەر خەلگى ئەو كارى ئىمەپە بەدواداچوونى بۇ بەكەين، تاوەكو حەد بۇ ئەو كەسانە دانرئىت، عەفوئە وەلامى كەس نادەمەو بەلام كە باس لە سزای عقوبات ھەپە ياخود عقوبات لە ھەرىمى كوردستانەو كارى پى دەكرئىت ھەموومان دەزانىن ياساى عقوبات بۇ ئەو دانراو تەنھا تاوانەعادىەكان دەگرئىتەو، ئەو تاوانانەى كە لە تىرۇر دا باسكراو يان ئەو حالەتانەى كەلە ناو تىرۇر دا بەو شىوئە زەقىە يان بەو شىوئەى كە ھەندئى جار ياساى سزاكان ناتوانئى چارەسەرى ئەو حالەتە بەكات، بۇيە منىش لەگەل ئەو رەئىمە كە ئەو ياسايە بۇ دوو سالى تر تەمدىد بكرئىتەو تاوەكو ئىمە لىرەدا نەتوانىن جارئىكى تر بە دەستى خۇمان كە لەم پەرلەمانەشە ئەو ياسايە دەرچوو و ھەلەپەك بەكەين و دوایى پەشىمانى لى بەدى بىت، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ئارام فەرموو.

بەرپىز ايوب نعمت (ئارام):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىشنيار دەكەم كە ئەو ياسايە ئىلغا بكرئىت لەبەر كۆمەلئىك پاسا، يەكئىكان/ برىتتە لەوئەى كە ئەم ياسايە تەنھا موئالەجەى رووبەر و بوونەوئەى تىرۇرى بە لايەنى ئەمنى كر دوو، ئەوئەش ئىستا ھەم لە رووى كرادىرەو و ھەم لەرووى تىورىەو سەلئىنرا كە تەنھا بە توندوتىزى ناتوانرئى رووبەر رووى تىرۇر ببىنەو، باشترىن نموونە و نزيكترىن نموونە عىراق و حكومەتى ناوئەندە، كە بە پىى دانپىدانانى رىكخراوى لىبورنى نىودەوئەتى لە ماوئە پىنج مانگ دا عىراق 70 كەسى لە سىدارە داو و زياتر لە 30 ھەزار كەسىش لە زىندانە، بەلام

ئەوھتا دەبىنن كوردەۋى تىرۇرستى ھەر بەردەۋامە، نەيانتوانىۋە موعالەجەى بىكەن، لەگەل ئەوھشدا كۆمەلئىك دىزگى زۆر گەۋرەى دەۋلەتەنى دەرەۋە ئەوھتا لەناۋ بەغدا و باشوور دا كاردەكەن، ھەرۋەھا ھىزىكى زۆر زەبەلاھى حكومەتى ناۋەندىش دەپانەۋى پووبەروۋى تىرۇر بىنەۋە، بەلام بەرپاستى دەبىنن دىاردەى تىرۇر بەردەۋامە و تا ئىستاش رېگىرى ئى نەكراۋە، بۇجى لەبەرئەۋەى دىاردەى تىرۇر دىاردەيەكى تەنھا ئەمنى نىە، بەلكو دىاردەيەكى (كۆمەلئەتى - فكىرى سىياسىيە) پىۋىستى بە كۆمەلئىك ئالىەت و مىكانىزم ھەيە كە پىۋىستە پووبەروۋى بىنەۋە، تەنانەت ئىستا زۆرىك لە ۋلاتانى دەرەۋە لىژنە دادەنئىن بۇ ئەۋانەى كە لە زىندان دانە، دەرۇن بۇ ئەۋەى كە گىتوگۇۋىان لەگەل بىكەن، پاشان ھەۋل دەدەن ئەۋ بىرۋبۇچوۋانەى كە ھەيانە پەشىمان بىنەۋە، تەنانەت ھەندى لە ۋلاتانى دراۋسى خۇشمان بە تايبەتى دەۋلەتەنى كەنداۋ، ئەۋانەى كە تىۋەدەگىلئىن لە كوردەۋى تىرۇرى پاش ئەۋەى كە لە ناۋ زىندانەكانن ھەۋل دەدەن پەشىمانىان بىكەنەۋە جارىكى تر لىبوردنىان بۇ دەرەكەن بۇ ئەۋەى بىنەۋە ناۋ كۆمەلگا و بۇ ئەۋەى بىنەۋە ئەم دىاردەيە بە تەۋاۋەتى بىكەن، لەلەيەكى دىكەۋە ئىمە لەناۋ كوردستان دا ئەۋە دەزانىن كە تىرۇر تەنھا پووبەروۋى يەك حىزب و دوو حىزب نەبۇتەۋە، بەلكو زۇر بەمان قوربانى تىرۇرىن و زىانى تىرۇرمان بەركەۋتوۋە، لەبەرئەۋەى ئىمە ئەگەر بىتو بمانەۋى پووبەروۋى تىرۇر بىنەۋە بەرپاستى دەبى زەمىنەسازىەك بىخولقئىنن لەبۋارى كۆمەلئەتى و سىياسى، ھەۋل بدەين بە كۆمەلئىك ئالىەتى گونجاۋ ئەۋ دىاردەيە بىننن، من تەنھا باسى يەك ماددە دەكەم لە ماددەى 4 بىرگەى 2 لە ياسايەكە دا باس لە بلاۋكردنەۋەى كىتئىب و سىدى و ۋىنە دەكات، ئەگەر بىتو ھەر دادۋەرىك بىەۋىت بەرپاستى زۇر بەى زۆرى كوردستان دەتۋانئى بەۋ ياسايە بكات بە تىرۇرست، لەبەرئەۋە پىۋىستە ئىمە ئاگادارى ئەۋە بىن كە ئەم ياسايە بەرپاستى تەنھا موعالەجەى ئەمنى بۇ پووبەروۋىۋونەۋەى تىرۇر دانائە، ياسايەكەش كۆمەلئىك بىرگەى تىدايە كە دەتۋانئى خەلكى تىرىش بىرئەۋە، بە بى ئەۋەى كە تىۋەگلابىت لە تىرۇر، بەلكو ئەۋانەى كە راي جىاۋازىان ھەبى و بىرۋبۇچوۋنى جىاۋازىان ھەيە، بۇيە داۋاكارم ئەۋ ياسايە ئىلغا بىرئەت، لە داھاتوۋ دا بىر لە رىگە چارەى تر بىرئەۋە و، زۆر سوپاس.

بەرىز د. ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

كالك شقان فەرموۋ.

بەرىز شقان احمد:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئارامى و سەقامگىرى لە ھەرىمى كوردستان لە سايەى ئەم ياسايە و دەزگاكانى ئەمنى و ئاسايش بەشىۋەيەكى گشتى ئەمە لەلەيەك جىگى خۇشچالى و سەربەرزىە و جىگى دەست خۇشى

ھەموو ھاۋولاتىيەكى دىئۆزى گەل و ئەم ۋلاتىيە لە ھۆكۈمەت و دەزگاكانى ئەمنى لەلاپەكى تىرىش بەو مانايە نىيە كە تىرۆر لە ۋلاتى ئىمە و لە ھەرىمى ئىمە بنەبەر بوو و نەماو، من پىرسىارىك لەو خوشك و برايانە دەكەم ئەوانە بە شىۋەيەك لە شىۋەكان قىمەتى ئەم ياسايە وەكو پىۋىست ھەئسەنگاندى بۇ ناكەن، ئىمە لە ۋلاتىكىن كە بۆرەيەكى سەرەكى تىرۆر، كەس ھەيە نەئىت عىراق يەككىكە لە بۆرە سەرەكەكانى ناوچە و جىھانىيە لە تىرۆر بە تەئكىد ھەموو كەسىكى خودانويژدان دەئى بەئى بۇ دەكات، لەلاپەكى تىرىش ئايا ئىمە جوداينە لە عىراق؟ ئىمە ئەو خەتەرە تىرۆرمان لەسەر ھەيە يان نا؟ بەتەئكىد بەدەرەجەيەكى موختەلىف بەپىي مىعيارى شەخسى، ئەم دەئىم كەمە وئەو دەئى زۆر، ئەو لايەنەكى شەخسىيە، بەلام لەئەصل دا ماو، بۇيە كارىگەرى تىرۆر، گورزى جەرگ بىرى تىرۆر ھەتا پىمان نەگەشت ياسايەك لەو بارەيەو لەم ۋلاتانە نەھاتە ئاراو، لە 2006 لە پاش ئەو گورزە جەگپرانەى كە تىرۆر بە ئىمەي گەيانە ئەوچا ياسايەك لەم بارەيەو دروست بوو، كەواتە بوونى تىرۆر پىۋىست بە ياسايەك دەكات، وەكو ئەو نەخۇشىيە كە ناچارە دەرمانى تال بخوات، بزەبت لە ناچارى خۇيەتى دەبى بخوات، ئەگەر نا خراب تر دەبىت و بەرەو مردن دەچىت، بۇيە ئەو دەرمانە تالە، دەرمانىكە حالەتتىكى ئىستىسنايە، تىرۆرىش لەو ياسايى ئىستىسنايانەيە كە لە ۋلاتان دەرەچىت و يان گرتوخانەيەكە بۇ ۋلاتان دىتە پىش و ئىمە ناچارىن ئەو ياسايەمان ھەبىت و ئەو ۋزە تالە ناچارىن پووبەرووى ببىنەو، بۇيە بوونى تىرۆر دەبى ياسايەك لەو بارەيەو ھەبىت بۇ تەنزىم كردن و بۇ رىكخستى و بۇ پووبەروونەو، ئىستا ئىمە لەبەردەم زىاد كردن و يان رەفز كردىن، يان رەفز كردن بە درىژ كردن، ئىمە لەبەردەم ئىلغاگردن نىن، پىم سەيرە زۆر لە خوشك و برايان باسى ئىلغا دەكەن، ئىلغا دەبىت مەشروعىكى دىكە ھەبىت، ئىمە لەبەردەم درىژ كردنەو ھى يان درىژ نەكردنەو ھىنە، بەئى و نەخىر بۇ دەكەين، بۇيە داوا لە خوشك و برايان دەكەم لە پاش بەئى و نەخىر بىر لە ئەگەرى كەموكورى لەو ياسايە دا ھەبىت بىر لە مەشروعىكى تەعدىل بىرئ ئەگەر كەموكورى تىدا ھەبىت و ئەگەر پىۋىست كرا بىر لە ئىلغاكەشى بىرئەو زۆر تەبىيە، بەلام ئىمە لەبەردەم ئىلغا دانىن ئىستا، بۇيە من ھاۋرام لەگەل خوشك و برايانى كە دوو سال ئەم ياسايە بۇ پاراستنى ئەم دەستكەوتە و ئەم سەرۋەريە بۇ كوردستان و خەلكى كوردستان دوو سالى دىكەش درىژبىرئەو، زۆر سوپاس.

بەرىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك د. احمد فەرموو.

بەرىز د. احمد ۋەرتى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرەتا ئەو ئەمن و ئاسايشە كە ئىمە لە ھەريىمى كوردستان تىيدا دەژين بەپراستى نىعمەتتىكى گەورەيە و سوپاسى خىواي گەورەي لەسەر دەكەين، پاشان سوپاسى دامودەزگا و ھىزە ئاسايشەكان دەكەين كە توانىويانە ئەمنىەت و ئاسايش و سەقامىگىرى ھەريىمى كوردستان بپارىزن، ئەمە جىگەي دەستخۆشەيە ئىمە قسە لەسەر ياسايشەك دەكەين كە پەيوەندى بە ھەريىمى كوردستانەو ھەيە، ھەلبەتە نەك بە عىراقىش و نەك بە ولاتانى دىكەو، ديارە كاتى خۆي ئەم ياسايشە سالى 2006 بۆ ماوہى دوو سال دەرچووہ ماددەي 7 لە ياسايشەكە دەلى (كار بەم ياسايشە دەكرىت بۆ ماوہى دوو سال لەرۆژى بلاوكردەوہى لە رۆژنامەي فەرمىيەو، يەعنى كاتى خۆي ئەم ياسايشە پىش شەش سال تەنھا بۆ دوو سال دەرچووہ، لەپراستى دا ئىمە پىويستمان بەوہيە حكومەت بۆمان روون بكاتەوہ كە بۆچى كار كردن بەم ياسايشە درىژ دەكرىتەوہ و كە زۆر لە ھاوكارانم پەرلەمانتاران باسيان كرد كە ئىمە نازانين ھۆكارەكانى درىژ كردنەوہى چ ئامارىك لەبەردەستى ئىمە دايشە كە بەھۆي ئەو ياسايشەو و لە ئەنجامى جى بەجى كردنى ئەو ياسايشە و ئىجابىيات و سلبىياتەي كە لەم ياسايشە كەوتووتەوہو ھۆكارەكانى درىژ كردنەوہى بە تايبەتى لەم بارودۆخەدا، ئەو بارودۆخەي كە ياسايشەكەي تىدا دەرچووہ جىاواز بووہ لەم بارودۆخەي كە ئىستا تىيدا دەژين، سوپاس بۆ خوا لە كوردستان سەقامگىرى سىياسى و ئەمنى ھەيە و كەشىكى ئى بوردەيى و تەسامح وە پىكەوہ ژيان لە ھەريىمى كوردستان بەرقەرارە، ئىمە رووبەرۆوى بارودۆخىكى ھاوشىوہى ولاتانى تر و تەنانەت ناوچەكانى ترى عىراقىش نين كە رووبەرۆوى تىرۆر و توندوتىژى بۆتەوہ، ديارە تىرۆر و توندوتىژى و تۆفاندىن كارىكى مەحكومە لەھەر لايەكەوہ و لەھەر كەسىكەوہ و بەرامبەر ھەركەسىك ئەنجام بدرىت ھەموومان دژينى، جگە لەوہى حوكمەكانى ئەم ياسايشە بەپراستى حوكمى قاسينە و توندن، كاك ئارام نامازەي بە ماددەي 4 دا لە بىرگە 2 باس لەوہ دەكات و دەلىت نووسراو وچاپەمەنى و كاسىتى تۆمار كراو يان ھاوشىوہى يان وىنەي واى لەلا بىت و يان بە دەست بىنىت كە ھاندان بە چاكبزانى يان پروپاگەندە لەخۆ بگرىت بۆ ئەنجامدانى تاوانى تىرۆركارى بە مەبەستى دابەشكردنى يان بلاوكردەوہى، يەعنى ئەمە تەفسىر كردن و تەئويلاتى دەتوانى بەوہ بكرىت كە خەلك ھەيە تەنھا لەسەر يەك كاسىت يان لەسەر يەك كتىب يان لەسەر نووسراوىك گىراوہ و ئەمە حوكمەكەي لە 15 سال زىندانى زياتر نى، كە ئەمە بۆي ديارى كراوہ، لەگەل ئەوہشدا بەپراستى ئەم ياسايشە خراپ بەكارھىنراوہ بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، چونكە خەلك ھەيە كە لەژىر سايشە ئەم ياسايشەدا ھىشتنەوہى خەلك دادگايى كردن بە بى مەحكومە كردن و گرتن و رفاندىن و شوين بزر كردن لەلايەن ئاسايشى دژە تىرۆرەوہ ئەنجام دراوہ و بە بەلگەشەوہ ئىمە ناو و شوين و كاتى گرتنمان داوہتە بەرپىز سەرۆكايەتى پەرلەمان و حكومەتى ھەريىمىش، بەلام بەداخەوہ ھەتا ئىستا وەلامى نەبووہ كە لەژىر سايشە ئەم ياسايشە ئەم پىشلىكارىانە كراوہ،

پیمان عەجایب نەبى كەوا خەلكىك گىرابى بە مەحكەمە كردن، لە ژوورى ئىنفىرادى دانرابىت و بە سە ئىستفادە كردن لەم ياسايە بە بيانوى ئەووە كە ئەمە كەسىكى خەتەرە لەناو ئىنفىرادى ھېستراوئەتەووە و بە سال بە بى مەحكەمە كردن و بە بى دادگای كردن، كە ئەمەش بۆ بەلگەمان لا ھەيە، ديارە بى گومان چارەسەر كردن تەنھا لەرووى ئەمنىەووە نابىت بۆ مەسەلەى تىرۆر، بى گومان ئەگەر ئەم ياسايەش نەبىت بە تەئكىد دەبى ھېزەئاسايشىەكان و ھېزە ئەمنىەكان و ھېزەكانى ناوخۆ بەرگرى لە ولات و لەھەر مەترسىەك بكەن كەوا لەسەر ھەرىمى كوردستان بىت، ديارە ئىمە ياساى ترمان ھەيە، ياساى سزادانى عىراقىمان ھەيە، كە زۆر لە موعالەجاتى ئەو مەوزوعانەى ھەموو كردووە، بەلام من دووپاتى دەكەمەووەكەوا خراب بەكارھىنانى ئەم ياسايە ھۆكارىكە بۆ ئەووى كە ئىمە پشتىوانى لەم ياسايە نەكەين و پىمانوايە خەلكىك زولمى ئى كراووە و ستەمى ئى كراووە و لەچارەى ئەم ياسايەدا، لە كاتىك دا كە ماددەى 13 باس لەووە دەكات و دەلى ئەووى بە پىى ئەم ياسايە تاوانبارە مافى خۆيەتى رەفتارىكى ياسايى و دادپەرورەنەى لەگەل دابكرىت لە گشت قۇناغەكانى لىكۆلئىنەووە دا بە دابىن كردنى پارىزەرىشەووە بۆ داكۆكى ئى كردنى، نابى شىوازى ئازادانى دەروونى و جەستەيى و يان رەفتارى نا مرؤفانەى لەگەل دا بكرىت و پشت نابەستى بە دانپىدانى ئى وەرگىراو بە ھەرەشە و بە ئازاردان يان بە بەلئىن و گەف و گور ئەمانە بە تەئكىد ئەنجام دراووە، بۆيە من لە گەل ئەووەدا كە ئەم ياسايە درىز نەكرىتەووە و كارى پى نەكرىت و زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عمر فەرموو.

بەرپىز عمر عبدالعزىز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بسم الله الرحمن الرحيم، بەرپىزان وەللآمن وابزانم دوا كەسەم كە موداخەلەم ھەيە و زۆر بە كورتى چەند خالىك عەرز دەكەم، ئەو قسانەى كە ھاوړپىيانم مامۇستا سمر و كاك نەرىمان و زۆرىك لە براو خوشكان كرديان دووبارەى ناكەمەووە و دەست خۆشيان ئى دەكەم، ھەندى لە خالە ئەساسىەكانيان باس كرد، من لە قسەيەكى موشەرەكانەووە دەست پى دەكەم، رەنگە لىژنەى ياسايى و ياساناسانىش ھاوړا بن لەگەلم كە مەقوولەيەكە دەلى رۇحى دەستوور دىباچەيە و رۇحى ياساش ھۆكانى دەرجواندىيەتى، ئەم مەقوولەيە مەقوولەيەكى زۆر مەنتقى و راستە، واتە لە دىباچەى ھەر دەستوورىك دا دەبى موبەرراتى دەركردنى ئەو دەستوورە و لە كۆتايى ھەر ياسايەكىش دا ھۆكانى دەرجواندىنى ديار بىت، ھۆكانى دەرجواندىنى ياساى تىرۆر لە كوردستان ژمارە 3 ى سالى 2006 زۆر بە وازحى ھۆكارەكانى باس كردووە، ئەو ھۆكارانەيە

که ئەو براو خوشکە بەرپزانه ئاماژەیان پێی کرد، ماددەى 17 ى ياساىەکە خۆى دەرى دەخات
که ياساىەکى کاتى

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆکى پەرلەمان:

چى بکەم مامۇستا ئى بەخوا مەگەر يەك يەك ناو بىنم، حەز دەکەن ناو بىنم؟ ناکریت، رجا
دەکەم موراعاتى هېمنى هۆلەکە بکەن و گوئى لە يەکتەرى بگرن و رجا دەکەم، کاک د.احمد
فەرموو.

بەرپز د.احمد وەرتى:

بەرپز سەرۆکى پەرلەمان.

داواى ئى بوردن دەکەم لەو برايانەى گوئيان ئى نەگرت، بەلام باسەم لەو هەيه ماددەى 17 ى ئەم
ياساىە ئاماژە دەکات بە دوو سال کە خۆى بۆ خۆى وەلامى ئەو يان تەئکيدە لەسەر ئەو
بۆچوونەى هاوڕى بەرپزانه کە ئاماژە بەو دەکەن لە هەلومەرجىکى تايبەت و چارەسەرى
حالتەتیکى تايبەت و بۆ رووبەر و رووبوونەو ئەو مەترسیە تايبەتیانەى کە روويان کردبوو
عیراق بە گشتى و کوردستان بە تايبەتى بەهۆى بوونى هیزە هاوپهیمانەکان و بە هۆى بوونى
خەلگانیکى زۆر دەستە و تاقم و گروپى تیرۆستى زۆر کە دزەشيان کردبوو کوردستان و
هەندئى حالتى زۆر سەیر و ناپەحەت روويان دا، لە حالتەى تايبەت دا و لەو کەش و هەواىە
چارەسەرى زۆرێک لەو شتانەى کرد، من لێرە تەئکيد دەکەمەو دەچمە خالى دووم کە ئیمە
لەبەردەم هەپەشەى تیرۆر دانين ئیستا، هەپەشەى شيواندنى تەوافوقى سياسى لە عیراق
لەبەردەم هەپەشەى وەلاخستنى دەستوور و سفر کردنى پۆلى پیکهاتەى کوردین يان
کوردستانین لە عیراق، ئەمە هەپەشەى ئەمپۆى ئیمەیه کە زۆر دوورە لە مەسەلەى تیرۆرەو و
حالتەتیکى تری سياسى لە کوردستان پیکهاتەو بە عەکسى سالانى 2006 و 2007 و پيشتر کە
وەزەکە بەرەو ئەو دەپۆشت کە کورد حسابیکى تايبەتى بۆ بکریت و کوردستان حسابیکى
تايبەتى بۆ بکریت، خالى سيبەم ئەو هیه کە عەرزى بکەم، ئیمە لەسەردەمى تەقىمى
دەزگاکانى ناسايش و هیزەکانى ناسايش دانين، ئەو هیه کە مونسيفانە ناسايشى ناوخۆ
هەلەسەنگینیت نابى بە کارو کاردانەو قسە لەسەر ئەم دەزگایە بکات، نابى لەبەرئەو هیه سەر
بە لایەنیکم جۆرێک تەفسیری وینایەک يان گۆشەنیاگایەک بخەمە روو، یەکسەر بەرامبەرەکە
وەلامم بداتەو لە سەدەدى موناقلەشەى ئەمە ياساى دزە تیرۆرە يان نوپى بکەینەو یان وازى ئى
ببین و کوتایى پى ببنین کە بۆ دوو سال دانراو، ئەگەر ببنە سەر تەقىم، هەموو ئەو قسانە
هەر دوو دیووەکە راستن، لە کوردستان دا ئەمنیەت و ناسايش بەرقەراره و بە توانای هیزەکانى
ناسايشى ناوخۆ بە وەعى وەکو سۆزان خان باسى جەماوەرى کوردستان بە سەلامەتى مەسارى
سیاسى هیزە سياسیەکانى کوردستان بە گۆرانکاریەک کە لە وەزعی سياسى کوردستان بە عام

دروست بووه، هه مووی پیکهوه یهک مهنزومهیه وای کردووه ئەم ئەمنیهت و ئاسایشه بهرقەرار بێ، لهبەرئەوه ئەگەر باس بێتە سەر ئەوه کەس رۆلی هیزهکانی ئاسایشی ناوخۆ نادیده نابینی، بهلام خوشک و براییانی بهرپز هەر له لایەن دەرگاکی ئاسایشهوه من ناشلیم دەرگا، دەلیم له لایەن تاکی ئەو بهرپزانه که لهو دەرگایانه ئیش دهن، باس لهسەر ئەدائە باس لهسەر چۆنیەتی جی بهجی کردنی یاسایه، له ماددهی 3 ی ئەم یاسایه خۆی نامازە بە بهعزی شت کردووه که دهچیتە خانە کاری تیرۆر و تۆقاندن و سزای 15 سالی لهسەر، هەر ئەمه خۆی مومارەسه کراوه، ئەمه ئیدعا نیه، ئەمه تۆمەتبار کردنی هیچ دەرگایهک نیه و وهکو دەرگا، بهلام له حهقیقهت دا لیدان و جویندان و ئیھانه کردن و ئیھابی فکری تەحریری مونهزەم، دەتوانم تا هەدی ئەوه بلیم که هه موو جۆرهکانی که له ماددهی 3 باسکراوه له لایەن تاکیک له هیزهکانی ئاسایشهوه لهم کوردستانه جی بهجی کراوه، ئەمه له ئیفاذهی ئەو بهرپزانه که بهدەر بوون به دهیان کەس گیراون و بهربوون لهبەردهمی حاکمه بهرپزەکان دا ههیه، سەد خۆزگه که لیرە دەرگا و بهرپسانی ئەم لایەنه لیرە بوونایه و وهلامیان بدایهتەوه، ئایا چەند حالهتی ئیھاب له کوردستان مواجهه کراوه، چەند گروپی تیرۆستی بهم یاسایه، ئەم یاسایه یهکیک له هۆکارهکانی بهرقەرار بوونی ئەم ئارامی و ناشتیە له کوردستان ههیه، نهک تهنها ئیشی ئەوه بووبی له خیلالی ئەم 4،5 سالهی که ئەم یاسایه دەرکراوه، لهبەرئەوه بهقهدهر ئەوهی که لهوش دا رۆلی بووبی که من گومان دهخهمه سەر ئەوه، چونکه داتام لهبەردهست نیه، یان عهلهل ئەقهل با بلیم زانیاریم لهسەری نیه، بهلام دهیان حالهتی تری بهکارهینانی خراپی ئەم یاسایهش له دامودەرگاگان دا و له لایەن کەسانیکهوه که پشت بهم یاسایه دهبهستن جی بهجی کراوه، ئەگەر باوهر به بهنده ناکهن، له راپۆرتی بهرپز سەرۆکایهتی ههریم که دیاری کرا بۆ بهدواداچوونی ئەو دوو کیشیهیهی که له سلیمانی و له شوباتی پار و له دهۆک روویاندا، له راپۆرتی لیژنهکانی ناوخۆی پەرلهمان و لیژنه تاییبهتەکانی پەرلهمان بهدواداچوون، ئەم حالهتانهی که لیرە به تیرۆر و به تۆقاندن و ترساندن تۆمار کراون، تۆمار کراوه له راپۆرتەکانیان و ئیقراریان کردووه، کهواته باس له جی بهجی کردنی یاسا و باس له جەدوای ئەم یاسایه بووه که ئەم کەش و ههواو وهزعه سیاسیە ئیستایه، نه باس لهوه بێت کهسیک یان جیههتیک یان چەند کهسیک لهگهڵ مانهوهی ئەوه بن که ئیمه هیچمان نهبی بۆ دزایهتی تیرۆر یان بمانبی، من خۆم لهگهڵ ئەوه یاسایهکی تازه و له وهزعیکی تازه بخوایه به سالی 2012 و 2013 نهک 2006، قهی چی ئەکا با دەرکهین، باس له درێژکردنهوهی یاسا، جا موشهههه کوردستان ئەگەر دهیزانی ئەم دیاردهیه دیاردهیهکی درێژ خایهنه له کوردستان بۆچی دهلی بۆ ماوهی دوو سال له ماددهی 17 ی یاسایهکه دهلی بۆ ماوهی دوو سال با ئەم یاسایه ههبی له کوردستان، عهیهه بۆ موشهههه کوردستان ههردووسال جاریک ئەویش بووه به

كايهى مەسەلەى كرىي خانوو ھەر دريژى دەكەينەو، بۆيە سەرەتايەكى سابتمان نيە ئەگەر دياردەكە فعلەن دياردەيەكى دريژ خايەنە لە كوردستان، من دلنيتان دەكەمەو بەرپزان سەدان حالەتى گيرانى ناپاسايى، نازاردان و ئەزيەت دان بە ھەموو ئەو جۆرانەى لە ماددەى 3 ى ئەم ياسايە باسكراو و بە ئيفادە و بە تۆماركراوى لە دادگاگان دا ھەيە و سەدان كەس بە ياساى ئيرھاب گيراون و بە داواى ئى بوردن نەكردنیشەو نازاد كراون و ناو و تۆماریان ھەيە لە دادگاگان و لەلای خودى بەرپزان دەزگاگانى ئاسايش، لەبەرئەو قودسيەت بە تاكە تاكە و بەو كەسانە نەدەين كە ياسا جى بەجى دەكەن، قودسيەت ئەگەر ھەبىت، پىرۆزى و سەرورەى ئەگەر ھەبى بۆ دەزگا و مۆئەسسەسە و ئەو سيستمە عامەيە كە لەم ولاتە ئيدارە ئيش دەكات، ئيمە ئەوئەندە بە چاوى نەزاهەت سەيرى تاكەگان نەكەين و ئيمە بەچاوى خۆمانەو چەندەھا گرتەى فيديوئى ھەيە كە مومارەسەى زۆر ناشيرىنى بەعزى لە ياسا دەكەن كە چەكى بە شانەوھيە و ناوى ئاسايشە و ناوى دژە تيرۆرە و نازانم ناوى ھەرچى ئى ئەنئى، خۆمان دەيبينين ئيتەر تۆ بىي ئينكارى بكەى و بلىي وەكو قورئان ئەمە پىرۆزە و جى بەجى كەرەكانيشى سەحابە و پىغمبەرن، وانىە ياسامان ھەيە زۆر جوانە، بەلام خراپ جى بەجى دەكرىت، پەنگە قسەى ھاوئەلانم كورت كرىتەو مەن ھەز ناكەم لەمە زياتر دريژى بكەمەو، مەن لەگەل ئەو نيم ئەم ياسايە دريژ بكرىتەو، چونكە ھەلومەرجى بەسەر چوو و ئەگەر موشەرعى كوردستان ھەست دەكات فعلەن كوردستان لەبەردەم ھەرەشەيەكى ئيرھابى فيعلى داىە پىويستە ياسايەكى نوئى بخوا بەم كەش و ھەوايەى ئەمپروئى سالى 2012 بەرەودوام، ياسايەكى وا دەرکات، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عدنان فەرموو.

بەرپز عدنان عثمان محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

مەن ھەول دەدەم زۆر بە كورتى قسە بكەم، وەك بەئىنەم دابوو، بەلام شتىك زىاد دەكەم، لە راستى دا وەعدى خۆم جى بەجى دەكەم، بەلام تۆش، ديارە ھەموومان شانازى بەم وەزە دەكەين بەشىك لەو شتانە لەبرى ئەمە دەتەويئ كە ھاوپىيانى ئيمە ئەو فەترانەى كە بەرپرسى دەزگا ئەمنىەگان و ناوخۆ بووين لەو ناوچانە بەشىك لە ھەريم دا لە راستى دا كەمترين كارى تيرۆرستى لەو ناوچانە كرا، بۆيە شانازيەكە تەنھا بەر لايەنيك ناكەوى، زۆربەى لايەنەگانى كوردستان دەگرىتەو و بە تايبەتى ئەمەش، مەن دەمەوى قسە لەسەر ئەو بەكەم بە تايبەتى بۆ قسەكەى مامۆستا عمر كە نوقتەيەكى زۆر گرنگى ئيسارە دا كە مەوزوعى كاتى بوونى ياسايەكەيە، يەعنى موشەرعى كورد ئەو كاتە بۆ دياردەيەك خۆتان دەزانن ياسا بۆ دياردەيەك و حالەتيك دەردەكرىت، دياردەيەك يان حالەتيك ھەبوو يان ترس لە حالەتيك

ھەبووھ ياسايەكى كاتى دەرکراوھ بۇ كاتىكى ديارى كراو ئەو كاتە ديارى كراوھ بۇ موراجەعە
 كەردنە، موراجەعە كەردنەكە پىۋىستمان بەم ياسايە ھەيە يان نا؟ ئىستا ھەموومان قەسەمان
 لەسەر چەند خالىك كەرد كە ھەمووى باس لە سەقامگىرى و وەزى ئەمنى و خۇشەختانە با
 بلىين ئىستقرار ھەيە، من پىموايە بەو حوكمەى كە ئىستا وەكو دياردە تىرۆر لە وەكو دياردە
 نەماو، بۇ ئەوھى بتوانين بە وردى لەرپوى ياسايەوھ تەعبىر لەم حالەتى ئىستقرارىھى لە
 كوردستان ھەيە بىكەين، لەراستى دا بەو حوكمەى كە ئىستا قەسە لەسەر چاكسازى لە دەزگا
 ئەمنىەكان و يەكخستەنەوھى با بلىين بە نىشتەمانى كەردن بە تەوافوقىكى نىشتەمانى و لەم
 مەوزوعدا دىت، لەراستى دا لەبەر ھۆكارىكى تر كە پىم وابى ھەم مامۇستا عمر نامازى پىپى
 دا داتايەكى روونمان لەبەردەست دانىە لەم ماوھى ئەوھندە سالەدا ئەم ياسايە چەند سوودى
 ھەبووھ بۇ كەم كەردنەوھى كارى تىرۆرستى و نەھىشتىنى كارى تىرۆرستى و ئەوانە، من پىموايە
 لە نىوانى ئەو دوو رايەى كە دەلى درىژ بىكرىتەوھ و ئەو رايەى دەلىت ئىلغا بىكرىتەوھ، ئىمە
 ھەنگاويكى ترى ياسايەمان ھەيە، ھەر بەو حوكمەى ئەم ياسايە كاتى خوى بە كاتى دانراو،
 پىموايە ئىستا ئىمەش دەتوانين جارىكى تر بە كاتى ئەم ياسايە تەجمىد بىكەين، تەجمىدى
 بىكەين بۇ فەترەھىكى ديارى كراو يان بۇ فەترەھىكى ناديارى كراو تا ئەوھندە ئەگەر خوا
 نەكەردە وەزەئىك ھاتە پىشەوھو پىۋىستى كەرد ئەم ياسايە تەفەئىل بىكرىتەوھ ئەوھ پەرلەمانى
 كوردستانە و بە دانىشتىكى دەتوانين جارىكى تر ئەو ياسايە تەفەئىل بىكەينەوھ و كارى پى
 بىكرىت، پىموايە لە ماوھى ئەم فەترەى تەجمىدە ئىمە بوارىكى باشمان دەبىت بۇ پىچوونەوھ
 بە ھىنەكە، من قەسەكانى خۆم لەبىرە لە دانىشتىنى رابردو لەسەر ئەم مەوزوعدە دوو سالى
 پىش ئىستا باسى قەسوھتى كۆمەلى لە بىرگە و ماددەكان كرا پىموايە ھاوپىيانم ئەمپرۇ باسى
 ئەوھيان كەرد كە لە چەند شوين دا كارىشى لەسەر نەكراو، يەئنى كارى پى نەكراو سەربارى
 ئەوھى بە دەق قەسە لەسەر ئەوھ كراو كە ئەم رەفتارانە كەردەوھى تىرۆرستىن، يەئنى با بلىين
 حوكمى نىھائى ھەتا ھەتايى لەسەر، بەھەر حال ئەم فەترەھى كە تەجمىدى دەكەين
 دەر فەتەئىك دەبى بۇ پىچوونەوھ بە ھەندى بىرگە و ئەمانە تەعبىر لە وەزەئىكى تازەى كوردستان
 و با بلىين جۆرىك لەو ئاشتەوايى و ئەوانەى كە لىرە ھەيە، پىموايە تەجمىد كەردنى ئەم ياسايە
 لە ئىستادا ھەم تەعبىر لە ئىستقرارەكە دەكات و ھەم ئەو ھەدەفەش كە كاتى خوى موشەرعى
 ئىمە لە پەرلەمانى كوردستان دا بىپارىيان لەسەر ئەو ياسايەدا، سوپاس.

بەرىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك د. عمر فەرموو.

بەرىز د. عمر نورەدنى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەمە راستىيەكى چەسپاۋ و حاشا ھەئەنگرە كە بە درىژايى مېژو ئىمە يەككىك بووين لەو نەتەوانەى لەم ناوچەيە قوربانى گەورەمان بە دەست تىرۆرەو داو، جا تىرۆرستان دەولەت بن يان ئەوەى پىي دەگوتريپت ئىرھابى دەولەت يان ئىرھابى رېكخراۋە تىرۆرستىيەگان بووبى، گرنگىشە ئامازە بەو راستىيە بکەين كە دياردەى تىرۆر لە پىش زاینەو بەردەوام بوو و تا ئىستاش ھەر بەردەوامە، لە چەقۇ خوارەگانى پىش زابىن كە لە ناوچەى فەلەستىنى ئىستا ژياون تا خەسپوہگانى روسيا و حەشاشىن و رېگرەگانى ئەوروپا و تا بەرپىكخراۋى قاعىدەى ئىستا دەگات، واتە بە درىژايى مېژو تىرۆر بەردەوام بوو لە شوپنى جياواز لە رېكخراۋى جياواز و ھەرۋەھا تىرۆر لەلايەن دەولەتیشەو بەرامبەر بە ھاوولاتيان و بەرامبەر بە كەمىنەيەك و نەتەوہيەكى تريش پەپرەو كراو، ھەرۋەھا تىرۆر دياردەيەگە كە شارستانىيەت و ئايىن و نەتەوہ و مەزھەبەگان دەبرپت، واتە پەيوہست نىە بە ئاينىك و بە نەتەوہيەك و بە مەزھەبىكەو، بۇيە دياردەيەكى جىھانىيە، كەش و ھەوا گۆراۋە لە زۆر فەترەى مېژوويى دا تىرۆر وەستاوہ و ئالىيەتى مامەئە كەردن لەگەل تىرۆرپىش گۆرانى بەسەرداھاتوۋە، بەلام دەبىنين ھەر بەردەوامە، راستە لەگوردستانىش زەمىنەى ئىستا و زەمانى ئىستا جياوازە لەگەل ھى سالى 2006، بەلام بەرپىزان مەترسى تىرۆر لەسەر ئاستى ناوخۇ و لەسەر ئاستى عىراق و لەسەر ئاستى رۆژھەلاتى ناوہراست و دنيا ماوہ يان نەماوہ؟ بى گومان ماوہ، نزيكترىن نموونە كۆنگرەى نيو دەولەتى بۇ دژايەتى تىرۆرە لە توركيىاى دراوسىمان لە 11 ى سىبتمەبەريشەو دەيان و سەدان برپارى ئەنجومەنى ئاسايشى نيو دەولەتى ھەيە دەيان رېككەوتنامەى نيو دەولەتى ھەيە كە عىراق ئىمزاى كەردوۋە لەسەرى و لە ناوہرۇكى ئەو رېككەوتنامانە ئەو دەخوئىنەو كە لەسەر ئاستى ناوخۇ و نىشتمانى دەولەتەگان دەبى پابەند بن بە رېكخستنى ياساينەى دژايەتى تىرۆر لەژىر رۇشنايى و ناوہرۇكى ئەو رېككەوتنامانەى كە عىراق وەكو ئامازەم پىي دا يەككىكە لەو ولاتانە، لە ھەريمى كوردستان دياردەى بەرقەرار كەردنى ئاشتى و بە تايبەتى ئەمنىيەت و ئاسايش پەيوەندى بەو ھەبوۋە نموونەيەك مۇدپلىكى باش لە دژايەتى كەردنى تىرۆر لە ھەريمى كوردستان پەپرەو كراو، ئەمەش پەيوەندى بەوۋە ھەبوۋە ياسات ھەيە و وەكو ئامازەى پىدرا ھىزى ئەمنى چالاكت لەم بواردە ھەيە و ھەرۋەھا ھۇشيارىيەكى باشىش بۇ دژايەتى كەردنى تىرۆر لەسەر ئاستى جيا جيا ھەيە، قسە لەسەر رۇلى دامودەزگاگانى ئەمنى و دژە تىرۆر لە ھەريمى كوردستان كرا، سەرنجمان ھەيە، بەلام بوونى رەئى ئەوتۇ و لىكدانەوہى ئەوتۇ كە ئەوان رۇلىان ھەبوۋە لە ئىرھاب و تىرۆر دا سنوورى ئازادى رادەربىن تى دەپەرپىنى بۇ تۆمەتبار كەردنىك كە پىويستى بە سەلماننە، ئەم ياسايەى كە لە ھەريمى كوردستان ھەبوۋە، ياسايەكى ئىستىسنايە بۇ مامەئە كەردن لەگەل دياردەيەك كە رەنگە لە داھاتوۋ دا نەمىنى، بۇيەش لە زۆر بەى زۆرى ئەو

ولاتانەى كە ياساى تىرۆريان ھەيە سالانە تەمىد و درىژى دەكەنەو بە ولاتە يەگگرتووھەكانى ئەمىرىكاشەو، بۇ؟ بۇ ئەوھى كە رەنگە لە داھاتوو دا بگاتە ئەو ھالەتەى كە ئەم ياسايە بوھستىنرى و يان ھەموار بىكرىتەو، يان ھەتا ئەگەر جۆرىك لە دنىايى تەواوتى ھەبوو ئىلغاش بىكرىتەو، قسە كردن لەسەر ئەوھى كە ياسايەكە بە باشى جى بەجى بىكرىت پاسا و نىە بۇ ئەوھى بلىن ياسايەكەمان نەبىت، ئەگەر دەشمانەوئ لەسەر ناوھرۆكى ياسايەكە سەرنجەمان ھەيە و مولاحەزەمان ھەيە فەرموون با پرۆژە پىشكەش بىكەين لە داھاتوو دا ھەول بەدەين ھەموارى بىكەينەو، لەو چوار چۆپەيەدا من پىم وايە مەترسى تىرۆر لەسەر ئاستى عىراق و لەسەر ئاستى كوردستان ماو، بۆيە پىويستمان بەو ھەيە كە ئىمە ياسايەكەمان ھەبى، ئەگەر سەرنجىشمان ھەبى لە داھاتوو دا با تەعدىلى بىكەين، بەلام لەگەل ئەوھم كە وەكو چۆن لە پرۆژەكەى حكومەت داھاتوو بە دووسالى تر درىژ بىكرىتەو و پشتيوانى لە رەئى و پىشبارەكەى ھەردوو لىژنەى ھاوبەش دەكەم و زۆر سوپاس.

بەرىژ د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:
 كاك فاضل فەرموو.

بەرىژ فاضل بەشارەتى:

بەرىژ سەرۆكى پەرلەمان.

بەراستى ئەمە پىموايە ياسايەكە ئەگەر ئاورپىك لە رابردوو و لە مېژوو بەدريتەو لەو كاتەوھى كە عىراق دەولەتە ھەتا ئەمپرۆ ئەوھندەى كارى تىرۆر تيايدا گەشەى كردوو، ئەوھندە ديموكراتىيەت گەشەى بىكردايە تيايدا و ئەمنىەت و ئاسايش بەرقەرار بووايە لەم ولاتە ئىمە ئىستا پىويستمان بەم ياسايە نەدەما، بەلام من نەدەچمە سەر قسەى ھىچ كام لە ھاوھلانم و نە وەلامى ھىچ كەسەى دەدەمەو، بەلام ئەوھى كە دەبىنرى ھەتا ئىستاش بە بەردەوام لە كوردستان كارى تىرۆرستى ئەنجام دەدرىت و خەلكى كورد تىرۆر دەكرىت، بە تايبەتى لەناوچەكانى جەلەولا و دوزخورماتو و كەركوك و زۆربەى ناوچەكانى تر، كە ئىمە دەلئىن با ئەم ياسايە درىژ نەكرىتەو، بەرىزان ئەگەر ئىمە سەيرى ئەو بىكەين كە ئىستا لە ناو شارەكانى كەركوك و سلیمانى و دەوك كارى تەخرىب و تەقینەو نىە بە حەقىقەت دەبى بگەرپىنەو بۇ رۆلى دەزگا ئەمنىەكان كە لە ھەرىمى كوردستان دا چ رۆلئىكيان بىنيو، بۆيە مەسەلەى تىرۆر لە عىراق بە گشتى و شانەى رىكخستىيان ھەيە، سەيرە ئىمە لىرە باس لەو بىكەين و بلىن با ئەم ياسايە نەمىنى يان ئەم ياسايە مودەكەى درىژ نەكرىتەو، حەرەكاتىك

كەشەنەي رېڭخستى ھەبىي و بە بەردەوام ئەم ھەرەكەتە ئىدامەي ھەبىي و خەلگى كورد تىرۆر بىرئىت، چۆن دەبىي بلىين با ئەم ياسايە نەمىنى؟ لەبەئەوئەي زولم لە خۆمان دەكەين، چونكە بە بەردەوام كارى تىرۆرستى لە ولاتى ئىمە ئەنجام دەدرئىت، چونكە ئىمە تا ئىستاكى راستە بە دەورو بە كارىگەريەت و بە چاوهي دەزگا ئەمنىەكان لە ھەريمى كوردستان ئىستاكى ئىمە زۆر بە بى خەم ديين و دەچين لە شارەكانى خۆماندا لەسەرتاسەرى ئەم ھەريمەي كە ئىستاكى لە پيشمانەوھيە، جگە لەو ناوچە دابراوانەي كە تا ئىستا رۆژانە خەلگى كوردى تىدا تىرۆر دەكرئىت، بەلام بەراستىەكەي لەسەرتاسەرى عىراق دا رۆژانە چونكە ئىمە جيا نەكرائىنەتەوھ لە عىراق دا تاوھكو ئىستاكى ئىمە وھكو ھەريمى كوردستان پەيوەستين بە عىراقەوھ ھەتاوھكو ئەو كاتەي بە بىرۆي مەن بەرپىز سەروكى پەرلەمان ھەتا ئەو كاتەي كە ھەريمى كوردستان پەيوەست بى بە عىراقەوھ، ئىمە پىويستمان نەك بە درپىز كوردنەوھ، پىويستمان بە دەولەمەند كوردنى ئەم ياسايە ھەيە، مەن ھىواخووزم ئەگەر ئەم ياسايە لە پاش دەنگدان پىي و درپىز كرايەوھ داواي دوو جۆر راپۆرت لە دەزگا ئەمنىەكانى ھەريمى كوردستان بکەين، يەككىيان ئەو راپۆرتەي كەوا چ دەورئىك بىنراوھ بۆ بەرقەرار كوردنى ئەم ئەمنىەتەي كە ئەمپرو لە كوردستان ھەيە؟ راپۆرتئىك ئەو خەتەرياتانەي كە لەمەوپاش كەلە ھەريمى كوردستان دا دەبىي، چونكە تاوھكو ئىستا زۆربەي و ھەندى لە ولاتەكانى دەوروپەرى ھەريمى كوردستان بووھ بە گۆمى خوپىن و ئىمە لىرە وابزانين ولاتى ئىمە بووھ بە شامى شەريف و ھىچ جۆرە خەتەرياتئىكمان لەسەر نەماوھ و ئەم ياسايە نەمىنى، بۆيە مەن پيشنيار دەكەم لە ئايندە ھەم تەقرىرى دەزگا ئەمنىەكانى ھەريمى كوردستان وەرپگىرين و ھەم ئەم ياسايە دەولەمەند بکەين بۆ زياتر بەرقەرار كوردنى ئەمنىەت لە ھەريمى كوردستان، چونكە ئەو ئەمنىەتەي كە ئەمپرو لە ھەريمى كوردستان ھەيە، ئىمە دەبىي سەير بکەين و بزائين كارى تىرۆرستى لە بەينى ئىمە و كارى تىرۆرستى دا رۆژانە دەكرئىت چىمان بەينە، يەئەنى فاسلەكەمان چەندە؟ ئەگەر ئەم دەزگايە يان ئەم ياسايە نەمىنى كى خۆي بە بەرپىس دەزانى كە ئەو كارى تەقینەوھ لە كەرگوك و لە جەلەولا نەيەتە خانەقینەوھ و لە كەرگوك نەيەتە ھەولپىر و لە موسلىشەوھ نەجىتە دەوك، لەبەرئەوھى لەم ناوچانە بە بەردەوام كارى تىرۆرستى دەكرئىت و خەلگى كوردىشى تىدا تىرۆر دەكرئىت، بۆيە مەن داواكارم ئەم ياسايە درپىزبكرئىتەوھ و لە ئايندەش دەولەمەند بكرى و، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەروكى پەرلەمان:

كاك اسماعيل فەرموو.

بەرپىز اسماعيل سعید گەللى:

بەرپىز سەروكى پەرلەمان.

بەرپىزان پەرلەمانتارانى بەرپىز، ئىمە باسى ياسايەك دەكەين كە بەرپاستى ھەستىيارە و پەيوەندى بە سەرمايەى ماددى و مەعنەوى و ژيانى ھاوولالتىانەوۋە ھەيە، بۆيە خۇ دوورخستن و خۇكەناكردن لەگەل ھەر تەعامولىكى سىياسى لەگەل ئەم ياسايە ئەركى ئىمەيە، ئەم ياسايە لەرپاستى دا پىش دەرچوونى ئەم ياسايەش ئەگەر موبەرىمان ئەوۋە بى لە سايەى ئەم ياسايەوۋە مافى مرفۇ پىشپىل كراوۋ، بە قەناعەتى من پىش دروست بوونى ئەم ياسايەش مافى مرفۇ پىشپىل كراوۋ و ئىستاش و لە ئايىندەش دا، چونكە ئەوۋە كلتورى سىياسى ئىمەيە، ئەوۋە ھىۋاش ھىۋاش بىر دەبىت بەرپاستى، نە بە ئىلغا كىرنەوۋەى ئەم ياسايە و مافى مرفۇ چارەسەر دەكرىت، نە بە تەمدىدى، جانبىكى تى ئەم ياسايە ئايا رەدە بووۋ، ئايا لەمپەر بووۋ لەبەردەم كارى تىرۆستى؟ ئەوۋە پىرسىيارەكەيە، ئايا بەرپاستى بە واقى لە خۇمان بىرسىن ماكەكانى تىرۆر ئىستا لە كوردستان دا وجودى ھەيە يان سست بووۋەيان كەم بووۋە يان لەبەين چوۋە؟ ماكەكانى تىرۆر لەسەر ئاستى جىھانى زەعەف بووۋە يان وجودى ھەيە يان بەرپاستى ھەرەشەن؟ باشە لە حالەتتىك دا ئەگەر ئەم ياسايە ئىلغا بىكەينەوۋە سوودەكانى چىە؟ ئەگەر بىمىنىتەوۋە سوودەكانى چىە؟ من بۇ خۇم ھەر وەختىك ئەم ياسايە دەبىنم تەمدىد دەكرىتەوۋە و جارى پىشوو و لە پىشو تىرىش دا بەرپاستى ھەست دەكەم ئىعلانى حالەتتىكى تەۋارىە، ھەست دەكەى حالەتتىكى تەۋارى ھەيە ئەمە خۇى لە رپاستى دا مەسجىكى خراپە، ئەمە پەيامىكى خراپە بۇ ئەم حكومەتەى ئىمە، ئىمەش شەش سال تى دەپەرىنن بەسەر ئەم ياسايە، شەش سال لەم سەدەيە يەەنى شەست سال، ئەم سەدەيە لەگەل سەدەكانى رابردوو زۇرى فەرە، گەشەكردى كۆمەلایەتى يەەنى شەش سال پىش ئىستا وەرە ھەولپەر موقارەنە بىكە لەگەل ئىستادا، شەش سال پىش ئىستا خۇمان موقارەنە بىكەين، بىر كىرنەوۋەمان موقارەنە بىكەين، ژيانى كۆمەلایەتىمان موقارەنە بىكەين، ژيانى ئابوورىمان موقارەنە بىكەين، ئىجگار گەشەكردىكى زۇر زۇر، رپاستە تىرۆر ئىستا لەسەر ئاستى دنيا بەرپاستى جەبەھى تىرۆر شكستى خواردوۋە، تىرۆر يەەنى ھەويەيەكى ئەوۋەندە مەنبوزە، ھەويەيەكى زۇر ديارە، ھەتا پىۋىستى بە ياسا نىە، يەەنى بووۋتە زاھىرەيەك شوناسەكەى زۇر زۇر ديارە پىۋىستى بە ياسا نىە ئەسلەن، زۇر ناشىرىنە، لەبەرئەوۋە بە قەناعەتى من ئەم ياسايە ھەبى يان نەبى، ئىمە دامودەزگای دىكەمان ھەيە و كە زۇر رپاستەوخۇ دزايەتى ئەم زاھىرەيە دەكات، بۆيە بە قەناعەتى من نەمانەوۋەى، چونكە ئەگەر مانەوۋەى فەراغى ياسايىمان بۇ دروست دەكات يان ناكات، من پىموايە نەمانەوۋەى ئەم ياسايە مەسجىكى باش و لەرووى مەعنەويەوۋە كەسايەتەكى باش بۇ حكومەتى ھەرىم دروست دەكات و بەرپەئى من دوور لە ھەر مەسائىلىكى سىياسى نەمانەوۋەى ئەم ياسايە بە سوودمەند دەزانم بۇ كۆمەلگاكەمان و بۇ ھەرىمى كوردستان و سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ئاشتى خان له وهفتى زائىع به موختهسهرى قسه بکه، فهرموو.

بهريز ئاشتى عزيز:

بهريز سهروكى پههلهمان.

سوپاس بۇ ئەو دەرڤهتە، لەپراستی دا زۆر قسه گرا لەسەر ئەم ياسايە، بەلام ئەوهی که لەناو هەناوی ياسايەکه خۆی دا هەيه، له تهفاسیلى دا چەند خالیکی هەيه که خۆی ئیشارەت بهوه دەکات هەندى له خالەکان باسکرا يهکیکی تر له خالەکان که بهلای منهوه جیگهی منهوه ئەوهيه له ئەسبابی موجهکه ئیشارەت دەکات که وهزعیکی نا تهبیعی بهسەر کوردستان دا هاتوو، هۆکار بووه که ئەم ياسايە دەرچوووه و لهگهڵ ئاماژە کردنیسی که ئەگهري هەيه ئەم وهزعه له کوردستان دا بهردهوام بیّت، من دهمهوی تیشک بخهمه سەر مهسهلهیهک که داواکردن بۇ ئیلغا کردنهوهی ئەم ياسايە مانای ئەوه نیه يهکیکی وهکو من وهکو ئەندام پههلهمانیک داواى فهوزا بکهه بۇ ههريمی کوردستان، بروام نیه ئەوانهی پيش منیش که ئەم قسهیان کردبیّت یان ئیمه دوو حالهتمان لهبهردهمه یان دهبی ياسايهکی وهکو ئەمه که به بروای من ياسايهکی مهدهنی نیه و ياسايهکی زۆر توندوتیژه، حهملهیهکی زۆر ههيه لهناو کوردستان دا لهپریگهی ئەو ووړکشوپ و دانیشتنانهی که دهکریّت ههولئ ئەوه دهریّت ئەو سزایانهی له ههريمی کوردستان دا بهرهو سزایهکی کال بووهوه و جوړیک له پرهنسیبی مافی مرؤف رهچاو بکریّت تیايدا، بهلام ئەمه مهسهلهی تۆقاندن و ئیعدام کردن وعقوبهکانیش زۆر زۆر قورسه تیايدانراوه، بویه لهگهڵ ئەو چهمکانهی بهپراستی کهههريمی کوردستان ئیشی بۇ دەکات بۇ نههیشتنی وهکو لهرووی مافی مرؤفهوه و لهسیداره دان و کۆمهلیک پرهنسیبی تر که هاوشیوه بی لهگهڵ ریگهوتننامه نیودهولهتیهکان، به بروای من ئەمه يهک ناگریتهوه، خالیکی تر من بروام وایه ئەم ياسايه خۆی بۇ خۆی ههپهشهيه بۇ ههريمی کوردستان، به جیاواز لهگهڵ کۆمهلیک بۇچوونی تر، چونکه ئەمه بهپراستی عونف دروست دەکات ئەم ياسايه، چونکه ئیمه نازانین یهعنی تاکهی ئیمه بهشیوهیهک به گریمانه و به ترس له ئایدۆلۆژیایهک و له کهمینهیهک و له تهپاریک ئیمه ترسی ئەوهمان ههبی یاسای رهق دروست بکهین و وشه ی رهق بهکاربهینین وابزانئ موشههع و وابزانئ دادوهر بهم ریگایه دهتوانئ ههريمی کوردستان رزگار بکات یان ببپاریزیئ، لام وایه ئەم ياسايه خۆی هۆکاریکی گهورهيه بۇ ئەوهی توندوتیژی دروست بکات لهگهڵ مواکهبهکردنی گۆرانکاریهکان و ئەو نیهتهی ئیمه بۇ مهدهنی کردنی ناروات بویه داواى ئەوه دهکهه که ئەم ياسايه ئیلغا بکریّت له ئیستادا، وه ئاماژهیهکی تریش ئەم ياسايه بیرمان نهچیت بهتهنها بۇ ههريمی کوردستانه، یهعنی لیڤه جیبهجئ دهکریّت لهناوچهکانی تر کار بهم ياسايه ناکریّت، سوپاس.

بهريز د. ارسلان بايز/ سهروكى پههلهمان:

لیژنه‌ی ناوخۆ، فەرموون.

بەرپێز اسماعیل محمود عبدالله:

بەرپێز سەرۆکی پەرله‌مان.

ئەم یاسایە وەك زۆر لە‌براو خوشکانی پەرله‌مانتار باسیان کرد، یاسایەکی کاتییە، حکومەت داوا دەکات کە بۆ دوو ساڵ درێژ بکەیتە‌وه، دیارە حکومەت موبە‌رپەری هەیه کە‌داوای درێژ‌کردنە‌وه‌ی دەکات، هەموومان دەزانین تیرۆر دیاردەیه‌کی جیهانیە، ئی‌مەش لەو جیهانە بە‌دەر نین، ئی‌مە لە‌بەر ئە‌وه‌ی ئەو مە‌سه‌له‌یه‌ لە 100% مە‌سه‌له‌یه‌کی ئە‌منیە، لیژنه‌ی ناوخۆ پێ‌شتێ‌ری‌ش بە‌‌داوا‌چوونمان کردووه، لە‌هه‌ولێ‌ر، لە‌ سلێ‌مانی، ئە‌م‌رپۆش دوا‌ی جە‌لسە پە‌یوه‌ندیم بە‌ دە‌سته ئە‌منیە‌کانی هە‌ری‌می کوردستانه‌وه‌ کرد، ئە‌وان پێ‌یان وایه‌ تا ئی‌ستاش هە‌ر‌ه‌شە‌ی تیرۆر لە‌هە‌ری‌می کوردستان هە‌یه، بە‌‌رده‌وامه‌ لە‌‌دو‌ول‌او‌ه تە‌ه‌دید دە‌ک‌ری‌ن هە‌م لە‌‌سنو‌وره‌کان، هە‌م لە‌‌نا‌وه‌وه‌ی کوردستان، تە‌بعەن ئە‌وه ناک‌ری‌ت برادەرانی ئە‌منی‌ش ئی‌ستا لێ‌ره‌ بن، پ‌ه‌نگه‌ لە‌‌بەر ئە‌وه‌ی کە مە‌سه‌له‌یه‌کی ئە‌منی له 100% خۆ‌یان با‌سی هە‌موو شتە‌کان ناکەن لێ‌ره‌دا، چون‌که پ‌لان هە‌یه بە‌‌ما‌وه‌ی دوو ساڵ، سێ ساڵ پ‌لانی بۆ دا‌ده‌ند‌ری‌ت تابتوانن کاره‌ تیرۆ‌ستی‌ه‌که ئە‌نجام بە‌دن، نمو‌ونه سلێ‌مانی، لە‌‌وه‌ی ئی‌مە وە‌کو لیژنه‌ی ناوخۆ بە‌‌داوا‌چوونمان کرد، شە‌ش مانگ ئە‌و وە‌ک‌ره تیرۆ‌ستی‌انه لە‌‌سلێ‌مانی هە‌بوون و شوێ‌نیان هە‌بوو ،خان‌وو‌یان گرت‌بوو تاتوانیان ئە‌و چالاکی‌ه‌یان ئە‌نجام‌دا، دوا‌ی شە‌ش مانگ، ساڵی پار بوو، نزیکه‌ی دوو هە‌فته‌ به‌ر لە‌‌ئی‌ستا بینیتان له‌ قە‌ل‌د‌زه داخ‌ل بوون گرو‌پی ئە‌نصار اسلام، بە‌‌لام بە‌‌هۆ‌ی توانا و شارە‌زایی ئاسایش و جە‌ما‌وه‌ری کوردستان توانرا بە‌‌ر‌گریان لێ‌ بک‌ری‌ت و نه‌یه‌‌ئ‌ن داخ‌ل بب‌ن، تا ئی‌ستاش بە‌‌رنامه هە‌یه ، ورده ورده پ‌لان هە‌یه، وە‌ک‌ره‌ی تیرۆر هە‌یه، بە‌‌لام ناک‌ری‌ت هە‌ندی شت هە‌یه با‌س بک‌ری‌ت، ئە‌گەر نا دوا‌ی ئە‌و پە‌یوه‌ندی‌ه‌ی من کە به‌ وه‌زیری ناوخۆ و برادەرانی بە‌‌ر‌پ‌رسی ئە‌منی‌ه‌وه‌ کردم دە‌لێ‌ن تە‌نانه‌ت لە‌‌ده‌هۆ‌گی‌ش هە‌یه، لە‌‌سلێ‌مانی‌ش هە‌یه، بە‌‌لام ئە‌وه ناک‌ری‌ت ئی‌ستا بە‌‌ر‌پ‌رسی ئە‌منی بێ‌ت لێ‌ره‌ وە‌ک‌ره‌کانتان بۆ با‌س بکات، بە‌‌س وە‌ك هە‌ر‌ه‌شه، هە‌ر‌ه‌شه هە‌یه، لە‌‌بەر ئە‌وه ئە‌و یاسایه‌ گ‌رنگه‌ و پێ‌م وایه‌ بوونی ئە‌و یاسایه‌ توانی‌وه‌تی دە‌ستی زۆر خە‌لك ب‌ر‌پ‌یت لە‌‌وه‌ی کە‌ها‌و‌کاری تیرۆر بکات لە‌‌هە‌ری‌می کوردستان، بۆ‌یه ئی‌مە وە‌کو لیژنه‌ی ناوخۆ داوا‌کاری‌ن بۆ دوو ساڵ درێژ بک‌ری‌ته‌وه، زۆر سو‌پاس.

بەرپێز د. ارسلان با‌یز/ سەرۆکی پەرله‌مان:

لیژنه‌ی یاسایی فەرموون.

بەرپێز عونی کمال بە‌زاز:

بەرپێز سەرۆکی پەرله‌مان.

گفتو‌گۆ‌یه‌کی تیرۆ‌ته‌سه‌ل کرا لە‌‌سه‌ر ب‌ر‌گه‌ی چوارە‌می بە‌‌رنامه‌ی کاری ئە‌م‌رپۆ...

بەرپێز د. ارسلان با‌یز/ سەرۆکی پەرله‌مان:

کاک نە‌ریمان ئە‌م‌رپۆ هە‌مووتان بە‌‌د‌لی خۆتان ق‌سه‌تان کرد ئی‌ستا ئە‌و نوق‌ته‌ی ن‌یزامه‌ چیه‌؟، کە دە‌ی‌گری‌ت، باشه‌ فەرموو.

بەرپىز نەرىمان عبداللاھ قاندر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو قسانەى بەرپىز كاك اسماعيل كىردى، ئەو قسەى شەخسى خۇيەتى، ھى لىژنەكە نىيە، لە لىژنەكەش راپۇرتى وەھا نىيە، بۇيە ئەو رەئى تايبەتى خۇيەتى، من ئەگەر قسە بىكەم لەسەر ئەو حالەتەنە زۆر شت ھەيە كە لىرە بىخەمە بەردەم پەرلەمانتاران كەئەو ھى ئەو دەپلىت ھەر وانىيە، چۈنكە ئاسايشى سلىمانى خۇى دای بەئىعلامىش كە چ غەدرىك كراو ھەو كەيسەدا، كە ئىستاش ئەو كەيسە لەبەردەستماندايە بە واژووى چەند كەس لەلىژنەكەمان، بۇيە بەراستى بەو شىوہ نىيە كە كاك اسماعيل باسى كىرد، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك اسماعيل وەلامدانەو ھەم ناوى، پروونكىردنەو ھەت ھەيە؟، فەرموو.

بەرپىز اسماعيل محمود عبداللاھ:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو دەلىت رەئى خۇيەتى من لىرە تەنھا كاك نەرىمان و كاك شىرزاد تەھەفوزيان نووسىوہ، ھەموو لىژنەكە رازىن لەسەر درىژكردەو ھەو كەو پشٹیوانى لەپروژەكە دەكەن، من بۇ رەئى خۇمە، رەئى ھەموومانە، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو لىژنەى ياساىى دوا صياغەتان.

بەرپىز عونى كمال بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

گفتوگۇيەكى تىروتەسەل كرا لەسەر بىرگەى چوارەمى بەرنامەى كارى ئەمىرۇ، پىشنىيار كرا كە ياساكە ئىلغا بىكرىت، پىشنىيارى دووھمىش ياساكە درىژ بىكرىتەو، پىشنىيارى سىيەم تەجمىد بىكرىت، لەبەر ئەو ھى ئىلغاكردەكە دوور تىرىن پىشنىيارە، ...

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەفین خان، فەرموو.

بەرپىز ئەفین عمر احمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من نوقتەى نىزامىيەكەم لەسەر دەنگدانەكەيە، كە دەلىت ئىلغا بىخەينە دەنگدانەو ھەكەمجار، وا بزانم ئەو ياسايە خۇى ھاتوو كە درىژ بىكرىتەو ھەو يان نەكرىت، ئەگەر درىژ كرايەو ھەو ئەو تەواو ھەو كارى پىدەكرىت، ئەگەر درىژىش نەكرىتەو ھەو تەھسىل ھاسىلە ئىلغای پىويست نىيە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى ياساىى فەرموو.